

Аналіз регулювання онлайн- гемблінгу: міжнародний досвід й українська проблематика

Авторський колектив:

*Єфрем Лащук
Вячеслав Черкашин*

Київ, вересень 2026

Перелік скорочень

I-Gaming – сфера онлайн-гемблінгу

GGR (Gross Gaming Revenue) – валовий дохід від азартних ігор

ПБК/ФТ – протидія відмиванню коштів/фінансуванню тероризму

ПКУ – Податковий кодекс України

ПнБК – податок на виведений капітал

СБ – Світовий Банк

ЄС – Європейський союз

ЄЕЗ – Європейська економічна зона

I. Вступ

Це дослідження присвячене порівняльно-правовому аналізу державного регулювання сфери онлайн-гемблінгу (I-Gaming) у провідних європейських юрисдикціях та на основі європейського досвіду - формування пропозицій щодо вдосконалення відповідного регулювання в Україні.

Актуальність теми зумовлена тим, що легалізація азартних ігор в Україні у 2020 році Законом № 768-IX відбулася після майже одинадцятирічної заборони, проте не супроводжувалася системним, одночасним реформуванням суміжного законодавства — передусім податкового. У результаті станом на середину 2026 року галузь продовжує функціонувати в умовах значного рівня тіньової частки (більше 50%) та істотної правової невизначеності: відсутнє легальне визначення ключових понять («дохід від азартних ігор», «виграш» для цілей оподаткування), не завершено ухвалення спеціального податкового законодавства (законопроект № 2713-д перебуває в Парламенті з 2021 року), а інституційна реформа регулятора (ліквідація КРАІЛ і створення Державного агентства «Плей Сіті» у 2025 році) - породила перехідні прогалини правозастосування та є незавершеною. Одночасно, за оцінками профільних міжнародних досліджень, нелегальний сегмент онлайн-гемблінгу залишається транскордонною проблемою навіть для юрисдикцій із зрілим регуляторним досвідом (ЄС втрачає щороку понад 22,9 млрд євро податкових надходжень через нелегальні азартні ігри), що робить питання ефективної моделі регулювання невіддільним від питання податкової та безпекової політики держави.

Дослідженням охоплено такі напрями: (1) систематизація ключових моделей ліцензування та оподаткування онлайн-гемблінгу у Європі, на прикладі Естонії, Швеції, Німеччини, Мальти та Італії, з увагою до їхньої еволюції протягом 2020–2026 років; (2) аналіз чинної трирівневої системи нормативно-правового регулювання грального бізнесу в Україні — закони, підзаконні акти та практику Плей Сіті; (3) виявлення на основі аналізу судової практики Верховного Суду та

адміністративних судів 2025–2026 років і практики ІПК ДПС ключових правових прогалин та системних ризиків для галузі й бюджету; (4) формулювання конкретних законодавчих, методологічних та адміністративних рекомендацій, що враховують кращий міжнародний досвід і водночас відповідають специфіці українського правового поля воєнного і повоєнного періоду.

Методологічну основу дослідження становить порівняльно-правовий аналіз законодавства обраних юрисдикцій (законів про азартні ігри, податкових законів, підзаконних регуляторних актів), аналіз практики Верховного Суду та адміністративних судів України за 2023–2026 роки, а також аналіз галузевої статистики та офіційних звітів регуляторних органів — Управління з азартних ігор Мальти (MGA), Об'єднаного управління з азартних ігор Німеччини (GGL), Шведського управління з азартних ігор (Spelinspektionen), Податково-митного департаменту Естонії та Агентства митниць і монополій Італії (ADM), а також даних міжнародних галузевих досліджень нелегального ринку.

Дослідження структуроване таким чином: розділ II систематизує міжнародний досвід регулювання I-Gaming на прикладі п'яти юрисдикцій із різними моделями ліцензування та оподаткування; розділ III детально аналізує чинну нормативно-правову базу України, судову практику та ключові правові проблеми тлумачення і правозастосування; розділ IV на основі співставлення першого і другого розділів пропонує висновки та конкретні рекомендації для вдосконалення державної політики України у сфері азартних ігор.

II. Міжнародний досвід

У Європі сьогодні немає єдиного підходу до регулювання I-Gaming, кожна країна обирає власний шлях. Моделі регулювання онлайн-гемблінгу, крім прямої заборони азартних ігор, зазвичай поєднують комбінацію з ліцензування та оподаткування.

Ліцензування можна загалом розподілити за такими категоріями:

- (1) монопольні моделі, що контролюються урядами чи національними органами влади (Північна Македонія - закриває ринок з липня 2026 року; Фінляндія - монополія триває до червня 2027 року, Австрія - відкриває ринок з жовтня 2027 року, а також Франція, Польща, Греція тощо);
- (2) моделі вільного ринку з обмеженням (Німеччина, Італія, Данія, Словенія,) або без обмеження кількості ліцензій, що можуть бути видані (вся юрисдикція - Мальта, Гібралтар, Монако, Чехія, Естонія, Іспанія; на окремої території країни - Макао, Індія, Лаос, Малайзія, Південна Корея, Перу, Парагвай, Уругвай);
- (3) гібридні моделі, що включають комбінації вищезазначеного, зазвичай з розподілом між типами ігор (Швеція, Австралія, Нідерланди).

Сфера оподаткування онлайн-гемблінгу у більшості випадків фокусується на трьох об'єктах (їх відсутності та/або поєднанні):

(1) доходу від азартних ігор - спеціальний податок, що стягується або з валового доходу/виручки/депозитів (валових або чистих)/обороту або GGR.

Згідно з моделлю оподаткування на основі GGR, оператори сплачують певний відсоток від своїх цільових доходів, розрахований на основі суми ставок всіх їхніх клієнтів за вирахуванням вигравів, повернутих гравцям. Нерідко валовий дохід від азартних ігор підлягає додатковим відрахуванням на певні витрати, такі як витрати на ліцензування, розробку та застосування програмного забезпечення та інші супутні/накладні витрати, але відрахування можуть бути обмежені певним відсотком від загального доходу. Найчастіше згадуваною перевагою моделі GGR (на відміну від моделі обороту, депозиту або чистого депозиту) є те, що оператори мають менший бізнес-ризик, оскільки вони оподатковують лише свій прибуток від ігор, а не ставки чи депозити гравців.

Модель обороту передбачає, що оператори зобов'язані сплачувати податок, розрахований шляхом застосування встановленого відсотка до загального доходу/сум, внесених гравцями. Основна відмінність полягає в тому, що він стягується авансом, а не «із затримкою», що збільшує привабливість моделі для доходів бюджету. Крім того, за оборотною моделлю податок простіше розрахувати та стягнути, що зменшує трансакційні витрати. Проте виникають питання справедливості оподаткування (коли податок стягують не з чистого/фактичного виграшу (виплата мінус ставка), що може стримувати «легалізацію» ринку (чи зможе взагалі такий підхід конкурувати з нелегальними азартними іграми);

(2) прибутку компанії в цілому - корпоративний податок або податок на прибуток підприємств з урахуванням або без врахування спеціального податку з азартних ігор;

(3) доходу (виграшу) гравця - податок з доходів фізичних осіб, що сплачується податковим агентом (здебільшого це оператор азартної гри/власник ліцензії) або особисто гравцем (переважно з поданням щорічної декларації).

Варто зазначити, що в ЄС немає єдиного визначення азартних ігор, а також гармонізованого підходу до їх оподаткування, зокрема щодо дискусійного підходу «чим більше вартість ліцензії, тим помірніше податки».

Водночас незаконні азартні ігри онлайн - це не унікальна проблема України, а серйозна сучасна транскордонна загроза. Згідно з дослідженням «Online Gaming 2025: Global»^[1] ринок незаконних онлайн-азартних ігор у світі сягнув історичних обсягів у 5,9 трильйонів доларів США, що перевищує валовий внутрішній продукт усіх країн світу, окрім США та Китаю. Дослідження також показало, що нелегальний ринок, орієнтований на споживачів у ЄС, минулого року сягнув 91,6 мільярда євро (+14% порівняно з 2024 роком), а втрати податкових надходжень за 2025 рік держав-членів ЄС оцінено у 22,9 мільярда євро^[2]. На нелегальних операторів

припадає більша частина доходів від онлайн-азартних ігор у ЄС-27, причому понад 6200 неліцензованих операторів активно орієнтуються на європейських споживачів. Загалом у світі лише 22% доходу від азартних ігор отримують легальні оператори, тоді як на нерегульований сектор припадає 78%.

З огляду на зазначене, Україна має враховувати кращий міжнародний досвід, зокрема ЄС та її окремих країн-членів, що наполегливо шукають збалансовані моделі регулювання онлайн-гемблінгу, створюючи умови його перебування та повернення у формальну частину економіки.

2.1. Естонія

Уряд Естонії з кінця 2025 року реалізує наймасштабнішу за останні 15 років стратегію податкових стимулів та регуляторної ефективності, щоб залучити до країни гемблінг-компанії з усієї Європи^[3]. У рамках цієї ініціативи: поступово

знижується (-0,5% кожний рік) податок на онлайн-гемблінг - з 6% у 2025 році до 4% у 2029 році; єдиним органом ліцензування став Податково-митний департамент; надано дозвіл операторам надавати ІТ та бухгалтерські послуги; запроваджено обов'язкові щорічні аудити та посилення заходів боротьби з відмиванням грошей.

За даними Міністерства фінансів, Естонія зараз збирає близько 22 мільйонів євро на рік з податку на онлайн-казино; за нової політики очікується що щорічні доходи сягнуть 50–60 мільйонів євро протягом кількох років. Поряд з зазначеними новаціями, Уряд планує спростити ліцензійні вимоги, щоб знизити бар'єри для нових операторів, та надати дозвіл проведення криптоплатежів в онлайн-казино. Варто зазначити, що це масштабне оновлення системи державного регулювання викликано, зокрема, як реакція на події у країні – сусіду (Фінляндії), що з 01.07.2027 року відкриває свій ринок азартних ігор (відмова від монополії державної компанії Veikkaus Oy)^[4].

Законодавчим підґрунтям державного регулювання та оподаткування сфери онлайн-гемблінгу виступають Закон про азартні ігри (Hasartmänguseadus)^[5], Закон про податок на азартні ігри (Hasartmängumaksu seadus)^[6] та Закон про податок на прибуток (Tulumaksuseadus)^[7].

Для отримання ліцензії з організації азартних ігор в Естонії необхідно^[8]:

- зареєструвати локальну компанію у вигляді акціонерного товариства з мінімальним статутним капіталом 1 млн євро (ставки - 130 000 євро, гральні автомати - 25 000 євро), що займається виключно гральним бізнесом. Додаткова вимога - це мати резервний фонд у розмірі 1/3 статутного капіталу (333 333 євро);
- подати до Податково-митного департаменту Естонії заявку на отримання ліцензії та сплатити відносно невисоке державне мито (47 940 євро для казино, 31 960 євро для ставок, 3 200 євро - інші). Для отримання ліцензії подаються: свідоцтво про

реєстрацію компанії, її Статут та реєстр бенефіціарів та директорів; бізнес – план, що детально описує діяльність компанії, її стратегію та очікувані доходи; документи про фінансову спроможність (виписки з банківського рахунку та/або фінансові звіти); технічна документація щодо захисту персональних даних, виконання вимог ПВК/ФТ; опис політики відповідальної гри (повинна включати підходи до просування відповідальної гри та план оперативного реагування на гравців, які демонструють «підозрілу ігрову поведінку»). Регулятор приймає рішення про видання або відмову у видачі ліцензії протягом чотирьох місяців з моменту отримання всіх необхідних документів та інформації, але не пізніше шести місяців з моменту отримання відповідної заяви.

Однак отримання базової ліцензії не надає права на діяльність, а лише право подати заявку на отримання Дозволу на діяльність з певним видом азартних ігор (далі - Дозвіл), наприклад, азартні ігри онлайн чи проведення лотереї. Це унікальна особливість естонського законодавства про азартні ігри.

У дозволі детально описано повний спектр дозволених ігор, веб-сайт, домен; має бути зазначена адреса місцезнаходження сервера, що містить програмне забезпечення, що використовується при організації дистанційних азартних ігор із доданням незалежної експертної оцінки його (програмного забезпечення) відповідності; інші аспекти діяльності азартних ігор. Дозвіл для організації дистанційних азартних ігор надається лише операторам, чиї електронні системи бухгалтерського обліку та контролю належним чином підключені до інформаційної системи Податково-митного департаменту. Одна заявка на отримання дозволу на ведення дистанційних азартних ігор може охоплювати кілька веб-доменів, що спрощує процес для операторів, які бажають пропонувати послуги на різних платформах. Дозвіл поширюється виключно на послуги типу «бізнес-споживач» (B2C), тобто оператори можуть пропонувати послуги азартних ігор лише безпосередньо споживачам. Дозволи видаються на термін не більше 20 років, для онлайн-гемблінгу - на термін до 5 років. Податково-митний департамент приймає рішення про видачу чи відмову у видачі Дозволу протягом двох місяців з моменту отримання всіх необхідних документів та інформації, але не пізніше чотирьох місяців з моменту отримання відповідної заяви.

Компанія може розпочати свою діяльність у сфері азартних ігор лише після отримання ліцензії на організацію та дозволу на відповідну діяльність.

Оподаткування ринку азартних ігор базується на податку на азартні ігри (Hasartmängumaks)^[9] та так званої «естонської моделі» корпоративного податку (Tulumaks dividendidelt ning muudelt kasumieraldistelt)^[10]. Перший передбачає щомісячне декларування та оподаткування суми всіх ставок, отриманої оператором за вирахуванням виграшів/частини призового фонду, по ставці 5,5% від GGR. Другий - оподаткування прибутку оператора, що підлягає розподілу за ставкою 22% (момент оподаткування прибутку перенесено з моменту його отримання на момент

розподілу у формі дивідендів або прирівняних до них виплат^[11]). В Україні така модель оподаткування прибутку компаній відома як податок на виведений капітал (ПнВК) та реалізована з 2021 року в рамках спеціального правового режиму Дія.Сіті.

Важливою особливістю юрисдикції є те, що гравцю (або оператору як податковому агенту) не потрібно сплачувати податок з виграшів в азартних іграх, якщо оператор азартних ігор має ліцензію на азартні ігри^[12] (для зазначених цілей регулятор публікує Перелік легальних операторів азартних ігор). Тобто, усі виграші від азартних ігор, ліцензованих в Естонії, звільнені від оподаткування на рівні фізичної особи - гравця, бо усі податки сплачує оператор азартних ігор у формі податку на азартні ігри. Більш того, оператори, які не мають ліцензії в Естонії і пропонують свої послуги громадянам Естонії, вважаються незаконними, а їх домени підлягають блокуванню. Для цього Податково-митний департамент постійно формує та поширює Перелік заблокованих доменів нелегальних дистанційних азартних ігор^[13].

Однак, якщо фізична особа, що «несвідомо ігнорує заборону та грає на незаконних сайтах азартних ігор», виграє, такий виграш необхідно задекларувати (виграш отриманий в Естонії або за кордоном відображається в податковій декларації окремо), сплативши податок за ставкою 22% від всієї суми виграшу (не передбачає вирахування ставки).

2.2. Швеція

До 2018 року сектор у Швеції був монополізований, де державна Svenska Spel мала право проведення азартних ігор, включно з іграми в інтернеті (існує ще державна ATG, що опікувалась ставками на кінні перегони та спорт). З 2019 року країна відкрила гральну галузь, побудувала систему ліцензування та контролю через регулятора - Шведське управління з азартних ігор (Spelinspektionen). Одночасно був створений Національний реєстр самовиключення Швеції (Spelpaus), який зобов'язує всіх ліцензованих операторів блокувати доступ особам, які самовиключили себе (станом на середину липня поточного року це 137 160 фізичних осіб)^[14].

З травня 2026 року Швеція вступила у новий етап регулювання азартних ігор після введення більш суворих заходів з дотримання вимог законодавства (заборона на азартні операції з кредитним фінансуванням, зокрема виключення з джерел коштів для гри кредитних карток та електронних гаманців з відстроченими платежами, овердрафтів, позик, інших сервісів «купи зараз – плати потім», зокрема з використанням фінансових посередників) та зниження ризику лудоманії (запровадження з 1 серпня 2026 року нової API-інфраструктури регулятора з

обов'язком проводити перевірки користувачів у реєстрі самовиключення із застосуванням Actor ID та API Key)^[15].

Дещо раніше на операторів були накладені обмеження на рекламу, бонусні пропозиції і ставки, у 2024 році відбулося збільшення ставки податку на азартні ігри (з 18% до 22% від GGR) та закриття наприкінці минулого року всіх наземних казино. Зазначене, говорить про надзвичайне посилення вимог дотримання, зокрема комплаєнсу. Хоча і досі вважається, що саме шведський підхід демонструє гармонійне поєднання економічної свободи та державного контролю і моніторингу у сфері азартних ігор.

Правове регулювання ринку складається з Закону про азартні ігри (Spellag, 2018:1138)^[16] та Положення/Указу про азартні ігри (Spelförordning, 2018:1475)^[17], а також Законів про податок на азартні ігри (Spelskatt, 2018:1139)^[18] та податок на прибуток (Inkomstskattelag 1999:1229)^[19]. Окрім зазначених нормативних актів застосовуються й інші, наприклад, у сфері протидії відмиванню грошей, регулювання правил реклами/маркетингу, захисту персональних даних та прав споживачів.

Управління з азартних ігор Швеції є головним регулятором усіх видів азартних ігор у країні. Орган видає відповідні ліцензії на гру та контролює діяльність суб'єктів ринку, застосовує заходи впливу, включаючи попередження та призупинення роботи, контрольні/тестові закупівлі інспекторів (Kontrollkör, Testkör^[20]), штрафи та відкликання ліцензій щодо операторів, які порушують законодавство. У складі управління діє Рада з питань ринку азартних ігор, що збирається щонайменше двічі на рік та складається з представників органів фінансового нагляду, охорони здоров'я, податкового агентства, захисту прав споживачів, поліції та прокуратури Швеції.

Крім цього, відомство опікується національним реєстром самовиключення Spelraus і публікує дані про регульований ринок, які використовуються при розробці політики та стратегії розвитку галузі.

Особливістю країни є систематична оцінка з боку регулятора рівня громадського контролю над ринком азартних ігор. Це відбувається через опитування гравців, вимірювання грального інтернет-трафіку та розрахунків спеціального коефіцієнту – Kanaliseringsgrad –, що вказує яка частина азартних ігор шведів відбувається серед операторів з шведською ліцензією на азартні ігри (стосується частини ринку, яка в основному складається з ставок та онлайн-казино).

За даними 2025 року частка гравців, які грають на ліцензованому ринку, оцінюється в 84%^[21]. Аналітика останніх років свідчить про відносно стабільний легальний

ринок, проте останні 3 роки (у тому числі на фоні політики зростання обсягів державного контролю та податкового навантаження) розмір тіні щорічно збільшується на 1%^[22] (у 2025 році – 16%, у 2024 році - 15%; у 2023 році – 14%), що ставить під сумнів досягнення цільового показника (не менше 90% усіх азартних ігор у Швеції проводитимуться легально та за ліцензією). Заразом, незаконні азартні ігри у Швеції (без необхідної ліцензії) караються штрафом або позбавленням волі на строк до двох років, у особливих випадках – до шести років.

На відміну від деяких країн ЄС законодавство не зобов'язує операторів мати місцевий офіс, якщо вони зареєстровані в Європейській економічній зоні. Проте, майбутній ліцензіат (фізична або юридична особа), який не є резидентом країни або не зареєстрований у ЄЕЗ, повинен мати фізичного представника, який є резидентом Швеції. Плата за подання заявки^[23] на отримання ліцензії на азартні ігри онлайн складає 230 тис шведських крон або біля 20 800 євро. Оплата здійснюється заздалегідь та не повертаються незалежно від результату розгляду заявки. Аналогічна процедура діє під час пролонгації дії ліцензії, що дійсна протягом певного періоду часу, але не може бути видана на термін більше п'яти років. Крім того, ліцензовані оператори щорічно сплачують внесок на користь регулятора, щоб покрити витрати регулятора на здійснення нагляду (Tillsynsavgift). Сума внеску складає 240 тис шведських крон або біля 21 700 євро на рік (оновлено з 01.03.2026 року згідно SIFS 2026:1)^[24]. Середній час розгляду заявки становить від 6 до 12 місяців.

Ліцензіат з ліцензією на азартні ігри онлайн повинен відкрити ігровий рахунок для кожного зареєстрованого гравця, а також надавати гравцеві доступ до інформації про баланс ігрового рахунку, історію ігор, депозити та зняття коштів, інші операції протягом щонайменше 12 місяців. Під час гри онлайн гравець повинен вказати верхню межу своїх ставок/депозитів (на день, тиждень та місяць). В онлайн-іграх ліцензіат не може приймати готівку як засіб оплати.

Сфера азартних ігор, зокрема онлайн-гемблінгу, підлягає оподаткуванню податком на азартні ігри (Spelskatt)^[25], що віднесено до акцизів та сплачується щомісячно за єдиною ставкою у розмірі 22% від GGR (різниця між загальною сумою ставок/внесків, отриманих власником ліцензії, та загальною сумою виплат/платежів, ним здійснених).

При цьому, гравцю не потрібно окремо сплачувати податок зі своїх виграшів у легальних операторів. Проте, якщо виграш відбувся на неліцензованому сайті або сайті знаходиться поза межами ЄС/ЄЕЗ він оподатковується як загальний дохід за стандартною ставкою 32%. Такій виграш підлягає річному декларуванню та розраховуються як різниця виграшів та ставок протягом податкового року по кожному оператору азартних ігор.

Водночас згідно Inkomstskattelag оператори зобов'язані сплачувати корпоративний податок за ставкою 20,6%, серед дозволених вирахувань присутній податок на азартні ігри.

2.3. Німеччина

Згідно зі пунктом 1 статті 70 Основного Закону законодавча компетенція щодо сфери азартних ігор належить федеральним землям. Саме тому регулювання I-Gaming тривалий час відбувалося децентралізовано. Побудова загальнодержавного режиму регулювання завершилась лише з прийняттям четвертої версії Державного договору про азартні ігри 2021 року (Glücksspielstaatsvertrag або GlüStV^[26]), що: підписаний усіма (їх 16) федеральними землями; встановив єдині правила організації та обсягів азартних ігор, зокрема легалізував азартні ігри в інтернеті (онлайн-казино, покер та ставки на спорт) за жорстко контрольованою системою ліцензування; дозволив запуск з 2023 року єдиного регулятора - Об'єднаного управління з азартних ігор (Gemeinsame Glücksspielbehörde der Länder або GGL)^[27].

Поряд з цим, незважаючи на легалізацію азартних ігор онлайн, регуляторне середовище щодо останніх залишається консервативним та обережним. До того ж, стаття §22c GlüStV передбачає можливість їх регулювання на рівні федеральних земель, у тому числі з опцією керування через юридичну особу публічного права та/або ліцензування (кількість ліцензій обмежена кількістю ліцензій для наземних казино). Для прикладу, саме цим шляхом пішли федеральні землі Шлезвіг-Гольштейн, Північна Рейн-Вестфалія та Саксонія-Ангальт. Такий децентралізований підхід значно ускладнює вихід на ринок для нових операторів азартних ігор.

Приватні оператори, які прагнуть вийти на німецький ринок, повинні відповідати суворим фінансовим та операційним вимогам, зокрема наявності забезпечення у формі безвідкличної та безумовної банківської гарантії від кредитної установи, заснованої в ЄС або державі ЄЕЗ, на суму 5 млн євро, регулятор може збільшити розмір забезпечення може до суми очікуваного середньомісячного обороту, але не більше 50 млн євро (§4c GlüStV). Ліцензований оператор зобов'язаний мати зареєстрований офіс у державі-члені ЄС або державі-учасниці ЄЕЗ з обов'язком призначення представника в Німеччині.

Процедура ліцензування починається з сплати збору за подання заявки, який не підлягає поверненню та залежить від типу ліцензії і потенційних обсягів ставок (§ 9a GlüStV). Розмір платежу сягає від 80 000 до 185 тис євро плюс відсоток від порогів потенційних ставок (0,06%-0,16%). Крім того, оператори сплачують щорічний наглядний збір (розраховується як відсоток від валового доходу від азартних ігор), який покриває витрати на регуляторний нагляд.

Чинні правила не передбачають загальних термінів для процедур ліцензування. Характерною рисою процесу ліцензування у Німеччині є те, що заявники повинні підтвердити свою кваліфікацію та наміри, подавши детальні описи бізнес-процесів і політик (наприклад, про відповідальну гру, IT-безпеку, боротьбу з відмиванням коштів, обробки платежів, маркетингові концепції etc). Компетентний орган видає ліцензію у письмовій формі, що діє на всій території федеральних земель. Якщо документ видається вперше строк його дії п'ять років, в інших випадках – сім років (у окремих випадках GGL може встановлювати коротший термін дії ліцензій).

Важливими аспектами регулювання ринку онлайн-гемблінгу є: підтримка регулятором Білого списку легальних учасників ринку (§ 9 Abs. 8 GlüStV)^[28]; система транскордонного моніторингу та центральна база даних LUGAS, яка повинна гарантувати дотримання ліміту депозитів (файл лімітів) та запобігати одночасній грі з боку гравців у більше ніж одного оператора (файл активності) згідно §6c та § 6h GlüStV. У 2025 році система обробляла дані від понад 60 ліцензованих постачальників азартних ігор та приблизно 5 мільйонів зареєстрованих гравців; національна система самовиключення OASIS, яка дозволяє гравцям добровільно заборонити собі доступ до азартних ігор (з опціями встановлення індивідуальних щоденних, щотижневих та щомісячних лімітів на ставки, депозити та програші) та дозволяє операторам перевіряти всіх користувачів (обов'язок перед кожним наданням доступу до гри, §8d Abs. 1 GlüStV). За офіційними даними за 2025 рік система OASIS обробляла в середньому 425 млн запитів щомісяця, а кількість користувачів, внесених до списку блокування, перевищила 360 тис осіб.

Особливістю діяльності регулятора є широкий обсяг наукових та моніторингових оглядів та опитувань ринку та гравців, зокрема дослідження нелегального ринку азартних ігор в інтернеті. Згідно останнього «Огляду ринку онлайн-азартних ігор у Німеччині»^[29], завершеного у грудні 2025 року, нерегульований ринок у Німеччині відіграє значну роль і щороку зростає. Майже чверть (22,97%) онлайн-ринку працює поза правовим полем, а його обсяг становив приблизно 466 млн євро у 2023 році та біля 547 млн євро у 2024 році^[30]. Приблизно третина гравців використовує неліцензійний сегмент ринку («коефіцієнт каналізації» сягає 77,03%). Дослідження наголошує на тому, що діючі жорсткі заходи на кшталт обмеження розміру ставок за спін (так звана €1-стеля, яка з 01.07.2026 року була модифікована згідно підходу прив'язки лімітів до поведінки гравця - 1 євро за обертання для гравців віком до 21 року, 3 євро - від 21 року та 5 євро - для гравців, які не виявляли ознак шкідливої залежності протягом 90-денного періоду) або ліміти депозитів (максимальний щомісячний ліміт на депозит у розмірі 1000 євро на гравця у всіх операторів згідно §6c GlüStV) - можуть мати превентивний ефект на ліцензованому ринку, але водночас підвищувати привабливість нерегульованих (нелегальних) пропозицій, які не підпадають під такі обмеження: *«надмірні обмеження для ліцензованих*

постачальників можуть ненавмисно посилити чорний ринок. Тому регуляторні стратегії в майбутньому повинні більше враховувати те, що захист гравців та стримування чорного ринку не повинні протиставлятися одне одному, а радше доповнюватися послідовним застосуванням закону проти нерегульованих пропозицій».

Об'єднане управління з азартних ігор Німеччини наприкінці 2025 року зазначило, що на ринку спостерігається помітне зростання ризику ненавмисного використання споживачами нелегальних послуг з азартних ігор. Щоб підвищити обізнаність гравців про небезпеки та надати рекомендації, GGL опублікувала інформаційну брошуру «Незаконні азартні ігри в Інтернеті – розпізнати, уникати, повідомляти»^[31].

Заразом неліцензована діяльність в Німеччині створює серйозні ризики для операторів онлайн-азартних ігор. Окрім штрафів та потенційних кримінальних звинувачень, оператори наразі стикаються зі зростаючою кількістю судових позовів з боку гравців, які вимагають відшкодування збитків від азартних ігор. Згідно з нормами Цивільного кодексу Німеччини (§134 BGB), договори з неліцензованими операторами вважаються недійсними, що дає гравцям юридичну можливість вимагати відшкодування.

Питання оподаткування онлайн-гемблінгу регулюється Законом про ставки на скачки та лотеpeї (Rennwett- und Lotteriewettgesetz або RennwLottG)^[32] та базується на оподаткуванні кожної ставки за вирахуванням податку у розмірі 5,3% (ефективна ставка податку з обороту складає 5,03%).

Закон про податок на прибуток регулює, які види доходів фізичних осіб оподатковуються в Німеччині. Він визначає перелік доходів (їх сім, таких як дохід від зайнятості, підприємницької діяльності або капітальних активів (§2 Abs. 1 EStG)^[33], проте виграші від азартних ігор, включаючи виграші від онлайн-гемблінгу, не належать до жодної з цих категорій, тобто не підлягають оподаткуванню.

Щодо корпоративного податку (Körperschaftsteuergesetz або KStG)^[34] з прибутків операторів ринку, він стягується лише з «наземних» форм організації азартних ігор. У той час як оператори онлайн-гемблінгу, у більшості випадків, не повинні його декларувати та сплачувати.

Досвід Німеччини демонструє, що навіть одна з найбільш технологічно розвинених систем контролю (централізовані реєстри, єдина система депозитних лімітів, OASIS, контроль у режимі реального часу) сама по собі не гарантує повної каналізації попиту до ліцензованого ринку. Надмірно жорсткі регуляторні обмеження можуть стимулювати міграцію гравців до нелегальних операторів, що визнає і сам німецький регулятор.

2.4. Мальта

Юрисдикція традиційно вважається однією з провідних міжнародних юрисдикцій у сфері iGaming, а також точки входу на європейський ринок азартних ігор. Водночас нова податкова реформа, що набуває чинності з 1 жовтня 2026 року, може суттєво вплинути на індустрію та умови ведення бізнесу, зокрема:

зміни до Закону про ПДВ (Розділ 406) призведуть до більш обмеженого застосування звільнень від ПДВ та, як наслідок, певні види діяльності з азартних ігор та ставок в Інтернеті підпадають під визначення послуг, що надаються електронним способом, для цілей ПДВ. Це означає, що оператори можуть мати зобов'язання з податку у юрисдикції клієнта (заразом це можливість для операторів відшкодовувати вхідний ПДВ), і повинні розглянути, чи може знадобитися реєстрація за схемою єдиного вікна (OSS) або еквівалентними механізмами^[35];

єдина фіксована ставка податку на азартні ігри у розмірі 5%, яка застосовувалася до всіх типів ігор з моменту запровадження чинної системи, замінюється дворівневою структурою, що диференціюється залежно від типу ліцензії (див. далі по тексту): ігрові послуги тип 1 - переходять на ставку 15% від сукупного доходу від азартних ігор, отриманого від гравців, які постійно проживають на Мальті; інші ігрові послуги (тип 2, 3 та 4) – застосовується ставка у 10%. Водночас, нові ставки, як і раніше, «застосовуються виключно до ігрових послуг, що надаються на території Мальти»^[36].

Управління з азартних ігор Мальти (MGA) є основним регуляторним органом у сфері азартних ігор, що здійснює діяльність на основі Закону про азартні ігри (ATT DWAR IL-LOGHOV - KAP. 583.)^[37] та 10 базових Регламентів^[38]. Для початку діяльності потрібна компанія, зареєстрована на Мальті у бізнес-реєстрі (Malta Business Registry), що керується хоча б двома особами, які повинні знаходитися на Мальті або в ЄС (потребують схвалення MGA). Далі можна подати заявку на отримання ліцензій, що базується на розмежуванні ліцензії B2C та B2B. Структура ліцензії базується на концепції «парасольки», згідно з якою ліцензіат може додавати або видаляти різні ігрові види діяльності за умови схвалення від MGA. Це обумовлено нормативним визначенням чотирьох типів ігор^[39], що підлягають ліцензуванню:

Тип №1 – азартні ігри проти закладу, результат яких визначається випадковістю: рулетка, блекджек, баккара, лотереї, вторинні лотереї та віртуальні спортивні ігри;

Тип №2 – азартні ігри проти закладу, результат яких визначається результатом події або змагання, що не має відношення до азартної гри (букмекерські контори);

Тип №3 – азартні ігри між гравцями, в яких заклад не піддається гральному ризику, проте генерує дохід, стягуючи комісію або іншу плату в залежності від ставок або призу – покер, бінго, біржа ставок та інші ігри з комісією;

Тип №4 – керовані ігри на спритність (гра на логіку, вікторини, фентезі-спорт etc).

Законодавство про азартні ігри також передбачає визнання іноземних ліцензій на азартні ігри, що надані юридичним особам в іншій державі-члені ЄС/ЄЕЗ або з іншої держави, що узгоджено MGA. Це реалізується шляхом подання «Повідомлення про визнання» та отримання відповідного дозволу від регулятора.

Для заявників на отримання ліцензій встановлено мінімальні вимоги до статутного капіталу - мінімальний сплачений статутний капітал для ліцензії на дистанційні азартні ігри сягає від 40 000 до 100 000 євро, залежно від того, чи є ліцензія B2B чи B2C, а також залежно від типу гри. Процедура ліцензування передбачає сплату реєстраційного збору (не повертається) у розмірі 5000 євро.

У подальшому оператори повинні сплачувати ліцензійний збір, який називається «внеском на дотримання вимог» (згідно Правил щодо зборів за ліцензії на азартні ігри - SL 583.03^[40]) та має складну структуру:

B2C: (A) змінна складова внеску (розраховується на основі отриманого доходу від азартних ігор залежно від типу ігрових послуг) - мінімальний платіж у розмірі 5000 євро, максимальний – 500 000 або 600 000 євро, залежно від типу ліцензії; (Б) фіксована складова внеску - платіж у розмірі 25 000 євро для власників ліцензій типів 1–3, та 10 000 євро - для типу 4. Платіж щорічний та стягується авансом;

B2B: внесок залежить від типу наданої послуги та коливається від 25 000 до 35 000 євро, залежно від отриманого доходу (до/понад 5/10 млн євро). Платіж щорічний та стягується авансом.

Процес розгляду заявки в середньому сягає від 3 до 6 місяців. Ліцензії на азартні ігри видаються на 10-річний період, з опцією поновлювання ще на 10 років.

Регулятор постійно проводить перевірки підозрілих вебсайтів, щоб гарантувати захист гравців від оманливих заяв про те, що певний сайт має ліцензію MGA.

Повний список несанкціонованих URL-адресів є публічним^[41].

У 2025 році Єврокомісія розпочала процедуру проти Мальти через статтю 56А Закону про азартні ігри («Законопроект 55»), за якою мальтійські суди отримали можливість систематично відхиляти постанови інших країн ЄС у справах,

пов'язаних з онлайн-гемблінгом. MGA виступила із заявою на захист норми^[42].

Регулятор підкреслив, що *«протягом понад 20 років Мальта послідовно оскаржує будь-які невинновданно обмежувальні підходи, що застосовуються, відповідно до державної політики Мальти в секторі онлайн-ігор»*. Це може призвести до розгляду суперечки Судом ЄС.

Оператори на Мальті сплачують податок на азартні ігри за ставкою 5% від локального GGR, а саме доходів, отриманих від послуг, що надаються гравцям, фізично присутнім на Мальті (до 01.10.2026 року, потім – 10% та 15%). Цей податок сплачується щомісяця та супроводжується поданням декларацій. Він діє як регуляторний податок, що гарантує, що оператори безпосередньо вносять свій внесок у фінансування механізмів нагляду, дотримання вимог та

правозастосування в місцевій ігровій індустрії, як зазначено в посібнику з податкових правил азартних ігор Мальти (SL 583.10)^[43].

Згідно Законів про податок на прибуток (CAP 123.) та про управління податком на прибуток (CAP 372.) корпоративний податок у розмірі 35% сплачується оператором податковому органу з усього прибутку, отриманого від його діяльності. Однак, після того як компанія повністю сплачує податкові зобов'язання, її акціонери можуть вимагати відшкодування податку (залежить від виду отриманого доходу):

в розмірі 6/7 (ефективна ставка - 5%) застосовується щодо «активного» комерційного доходу;

в розмірі 5/7 (ставка 10%) - щодо «пасивних» доходів (відсотки, роялті);

в розмірі 2/3 (ставка - 11,7%) - щодо доходів компанії із зарубіжних джерел у разі використання пільг, передбачених договорами про усунення подвійного оподаткування;

в розмірі 100% (ставка - 0%) - щодо доходу, отриманого від участі мальтійської компанії в капіталі дочірньої структури, зокрема зарубіжної (однак для цього виду відшкодування потрібне виконання низки додаткових умов).

Виграші в азартних іграх для гравців на Мальті, як правило, не оподатковуються.

2.5. Італія

З кінця 2024 року ринок перебуває у стані найбільшої регуляторної трансформації за останні 20 років. У квітні 2024 року набрав чинності Декрет № 41/2024 (DECRETO LEGISLATIVO 25 marzo 2024, n. 41)^[44], який:

значно змінив принципи функціонування ринку, реструктурувавши систему ліцензування, підвищив правові, технічні та фінансові вимоги, зокрема правило єдиного домену, яке вимагає від кожного ліцензіата працювати через один авторизований веб-сайт;

розширив зобов'язання щодо відповідальності гри за всіма напрямками, включаючи оновлені системи самовиключення;

надав єдиному регулятору (Agenzia delle Dogane e dei Monopoli або ADM) доступ до операційних даних та інформації про трансакції в режимі реального часу.

З листопада 2025 року всі оператори (концесіонери) повинні мати ліцензії відповідно до нової структури, а старі дозволи втратили чинність. Право концесії набувається після проведення публічного тендеру. Внаслідок цього, на початок поточного року кількість ліцензованих операторів скоротилася з понад 80 до 46, якими створено 52 концесії. Концесія надається на максимальний термін у дев'ять років без права її продовження (пункт 3 ст. 6 Декрету 41/2024).

Вихід на італійський ринок онлайн-гемблінгу також потребує (пункт 5 ст. 6 Декрету 41/2024):

наявності компанії з штаб-квартирою, зареєстрованої в одній з держав Європейського економічного простору, та яка має попередній дворічний досвід здійснення діяльності в сфері азартних ігор із загальним доходом не менше 3 млн євро;

місцезнаходження технологічної інфраструктури, апаратного та програмного забезпечення, зокрема серверів, призначених для діяльності, що є предметом концесії, в одній з держав Європейського економічного простору;
активація веб-сайту з національним доменом верхнього рівня, без можливості його надання або будь-якого елементу ігрової пропозиції третім особам (модель, коли один оператор керує багатьма вебсайтами заборонена). На веб-сайті обов'язково повинні бути присутніми логотип (торгова марка) концесіонера;
сплата одноразового внеску в розмірі 7 млн євро за кожну концесію (4 млн сплачуються після перемоги на аукціоні, 3 млн - після початку діяльності, але не пізніше ніж через шість місяців після видачі концесії).

Крім одноразового внеску оператор повинен сплачувати:
щорічний концесійний збір у розмірі 3% від чистого прибутку концесіонера, що розраховується як сума ігрових зборів мінус сума виплачених виграшів та пов'язаних з ними податків і зборів («п» пункту 6 ст. 6 Декрету 41/2024). Збір сплачується двома рівними частинами до 16 січня та 16 липня кожного року;
щорічний платіж на фінансування кампанії з заохочення політики відповідальної гри у розмірі 0,2% GGR за вирахуванням податків, але не більше 1 млн євро (пункт 2 ст. 15 Декрету 41/2024).

ADM є головним регуляторним органом, що контролює діяльність у сфері азартних ігор в Італії. Воно керує ліцензуванням, дотриманням та забезпеченням виконання законів, гарантує, що всі оператори дотримуються суворої правової бази Італії, контролює діяльність суб'єктів ринку та накладає штрафи за порушення^[45].

Агентство, за погодженням з правоохоронним органом (Guardia di Finanza) адмініструє та оприлюднює перелік веб-сайтів, що пропонують легальні дистанційні азартні ігри, а також складає та постійно оновлює список веб-сайтів, доступ до яких заборонено - незаконна пропозиція дистанційних азартних ігор (пункт 3 ст. 22 Декрету 41/2024)^[46].

Постачальники та оператори мережевих або телекомунікаційних послуг, інтернету, а також постачальники платіжних послуг, які сприяють діяльності заборонених вебсайтів підлягають адміністративному штрафу в розмірі від 30 до 180 тис євро за кожне виявлене порушення.

Водночас, хоча ADM докладает значних зусиль для боротьби з незаконними онлайн іграми (у 2025 році було заблоковано понад 1000 неліцензованих сайтів), аналіз незаконного ринку онлайн-гемблінгу за перший квартал 2026 року має наступну картину^[47]:

працює приблизно 500 нелегальних сайтів, з яких щоденно з'являється 4-5 нових;
4 529 197 італійців є користувачами заборонених онлайн-ігор;
обсяг нелегального ринку сягне у 2026 році 19-20 млрд євро (онлайн-сегмент у 2025 році подолав позначку 100 млрд євро), а втрати податкових надходжень складуть близько 2 млрд євро.

Зміни відбулися і у податковому законодавстві Італії. Декрет 96/2025 та Закон про бюджет на 2025 рік формалізували етап узгодження нових ставок податку на валовий дохід від азартних ігор (GGR) для наближення паритету податкового тягаря для онлайн- та звичайних азартних ігор. Податок на GGR для онлайн-ставок на спорт наразі становить 24,5%, на ігри в онлайн казино або покер — 25,5%.

Важливою особливістю є також те, що Італія оподатковує операторів азартних ігор, а не гравців. Це означає, що якщо ви виграєте гроші на ліцензованому італійському сайті азартних ігор, податки оператор (організація діє як агент з утримання податку відповідно до статті 23 Декрету № 600/1973^[48] щодо стягнення у джерела виплати доходу), виплачуючи гравцю повну суму виграшу. Аналогічна практика спостерігається у Великобританії, Бельгії та Болгарії. Проте, якщо виграш був отриманий на платформах неліцензованих регулятором, гравець повинен самостійно задекларувати виграш та сплатити податок. Сума, що підлягає декларуванню, - це виграш за рік, який перевищує 500 євро, без будь-яких вирахувань (стаття 69 пункт 1 TUIR прямо встановлює, що такі кошти «становлять дохід на всю суму, отриману в податковому періоді, без будь-яких вирахувань»). Оподаткування відбувається за звичайними прогресивними ставками податку з доходів фізичних осіб (IRPEF): 23% - для доходу до 28 000 євро, 33% - для доходу від 28 000 до 50 000 євро та 43% - понад 50 000 євро.

Зведена таблиця

Юрисдикція	Державне регулювання		Оподаткування		Особливості ринку
	Регулятор	Ліцензування	Оператор	Гравець	
Естонія	Податково-митний департамент	- Компанія з статутним фондом від 1 млн євро та резервним фондом 333,33 тис євро (1/3 статутного капіталу) - Базова ліцензія з сплатою державного мита (3200 - 47940 євро) - Дозвіл на діяльність з певним видом азартних ігор на 5 років	- Податок на азартні ігри за ставкою 5,5% від GGR (сума, отримана від зроблених ставок за вирахуванням виграшів/частини призового фонду) - Податок на виведення прибутку за ставкою 22%	не оподатковується крім випадків виграшу на незаконних сайтах, що підлягають оподаткуванню за ставкою 22% (база - виграш)	- два дозвільних документа - Естонська модель оподаткування прибутку (ПнВК) - блокування незаконних доменів - дозвіл на проведення криптовалютних

Швеція	Управління з азартних ігор Швеції	- Локальний офіс не потрібний для операторів з ЄЕЗ - Ліцензія з фіксованою платою за подання заявки (20 800 євро) - Строк дії ліцензій не більше 5 років - Щорічний внесок за нагляд (21700 євро у 2026 році)	- Податок на азартні ігри за ставкою 22% від GGR (різниця між загальною сумою ставок/внесків, отриманих власником ліцензії, та загальною сумою його виплат/платежів) - Податок на прибуток 20,6% (з вирахуванням податку на азартні ігри)	не оподатковується крім випадків виграшу у неліцензованих операторів поза межами Швеції та ЄЕЗ, що підлягають декларуванню та оподаткуванню за ставкою 32% (об'єкт = виграш - ставка)	- Національний реєстр самовиключення - розмір тіньового ринку у 2025 році - 16%, але три роки поспіль зростає (+1%/рік) - механізм тестових закупівель
Німеччина	Об'єднане управління з азартних ігор та 16 регуляторів федеральних земель	- Локальний офіс не потрібний для операторів з ЄЕЗ - Банківська гарантія на суму 5 млн євро (з опцією збільшення до 50 млн євро) - Ліцензія з платою за подання заявки (від 85 000 до 185 000 євро) - Строк дії ліцензій: вперше - 5 років, інші випадки – 7 років	- Податок на ставки 5,3% від обороту (розмір ставки мінус податок)	не оподатковуються крім доходу професійних гравців у онлайн-покер	- дворівнева система регулювання - значний розмір тіньового ринку, що зростає (у 2025 р. - 23%) - обмеження розміру ставок (€1,3,5-стеля) та ліміт депозиту (не більше 1000 євро в місяць) - національна система самовиключення OASIS
Мальта	Управління з азартних ігор Мальти	- Вимоги до статутного капіталу (від 40 000 до 100 000 євро) - Внесок на дотримання вимог (щомісячно/щорічно, від 15 000 до 635 000 в залежності від типу ліцензії та розміру доходу) - Строк дії ліцензій – 10 років	- Податок на азартні ігри за ставкою 5% від локального GGR (вузька база - ігрові послуги, що надаються лише на території Мальти) - Податок на прибуток 35%, фактично 5-10% (система повернень податків)	не оподатковуються	- визнання іноземних ліцензій (ЄС/ЄЕЗ) - з 01.10.26 збільшення ставки податку на азартні ігри до 10% та 15%

Італія	Агентство з питань митниці та монополій	- Строк концесії – 9 років без права продовження - Одноразовий внесок за концесію - 7 млн євро - Щорічний концесійний збір - 3% від GGR зменшеного на податки і збори, пов'язані з виплатою виграшів - Щорічний платіж на заохочення політики відповідальної гри - 0,2% від GGR за вирахуванням податків, але не більше 1 млн євро	Податок на GGR - 24,5%-25,5%	оподатковуються за рахунок оператора, крім доходу з заборонених сайтів, які підлягають оподаткуванню за ставками 23%, 33% та 43%	- система концесій - значний розмір тіньового ринку (у 2025 р. - 20%)
Україна	Державне агентство України ПлейСіті	- Організатор - виключно юридична особа - резидент - Цільовий внесок чи банківська гарантія 7200 МЗП (у 2026 році біля 1,21 млн євро) - Строк дії ліцензій – 5 років - Плата за ліцензію - від 300 до 6500 МЗП (у 2026 році від 0,05 до 1,09 млн євро)	- Податок на дохід організаторів азартних ігор - 18% від GGR - Податок на прибуток 18%	оподатковується за ставкою 23% (стягується операторами як податковими агентами - (ПДФО 18% та військовий збір 5%))	- система Реєстрів: казино; гра в покер, букмекерської діяльності - діє Реєстр осіб, яким обмежено доступ до гральних закладів та/або участь в азартних іграх.

III. Поточна проблематика, нормативно-правове регулювання грального бізнесу в Україні

Регулювання грального бізнесу в Україні побудоване за трирівневою моделлю: 1) Закони — визначають правові засади, дозволені види діяльності, вимоги до операторів, систему ліцензування, відповідальність; 2) підзаконні НПА — ліцензійні умови, положення про регуляторні органи, порядок ведення реєстрів; 3) Акти уповноваженого органу (раніше — КРАІЛ, нині — Державне агентство «Плей Сіті») — рішення щодо видачі/припинення ліцензій, розпорядження, роз'яснення. Окремий (четвертий) рівень — індивідуальні податкові консультації (ІПК) ДПС та судова практика, які допомагають усувати прогалини й суперечності первинного регулювання.

3.1. Базовий профільний закон:

Закон України «Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор» № 768-IX від 14.07.2020 р. Це головний акт легалізації грального бізнесу після заборони, що діяла з 2009 року.

Ключові положення:

Стаття	Зміст положення
Ст. 1	Визначення термінів (організатор азартних ігор, виграш (приз), гральний заклад тощо).
Ст. 2	Вичерпний перелік дозволених видів діяльності: (1) казино у гральних закладах; (2) казино в мережі Інтернет; (3) букмекерська діяльність (пункти та Інтернет); (4) зали гральних автоматів; (5) покер в мережі Інтернет.
Ст. 3–5	Законодавство про азартні ігри, мета й принципи держ. політики, реєстри у сфері азартних ігор (державна власність, ведуться за порядком, затвердженням КМУ).
Ст. 6	Розподіл повноважень: КМУ (ліцензійні умови та інші підзаконні акти), центральний орган виконавчої влади з формування політики (нині — Мінцифри), Уповноважений орган (нині — Плей Сіті).
Ст. 9–13	Державний нагляд (контроль), відкритість Уповноваженого органу, Державна система онлайн-моніторингу (ДСОМ) — обов'язковий програмно-апаратний комплекс контролю операцій операторів у реальному часі.
Ст. 14–15-1	Вимоги до організаторів, надавачів послуг (B2B), правила розрахунків.
Ст. 16–19	Боротьба з лудоманією, ідентифікація/верифікація гравця, Реєстр осіб з обмеженим доступом.
Ст. 20–25	Вимоги до правил проведення ігор, грального обладнання, онлайн-систем, спеціальні вимоги до Інтернет-діяльності, протидія нелегальній діяльності (блокування сайтів).
Ст. 41	Порядок виплати виграшів і повернення коштів гравцю виключно через каси/безготівково через онлайн-систему, з дотриманням вимог щодо РРО/ПРРО та готівкових операцій; строк виплати — не пізніше 30 днів з дня звернення гравця.
Ст. 44–57	Ліцензування: перелік документів (ст. 46), плата та строк дії ліцензій за видами діяльності.
Ст. 51	Підстави анулювання (нині — припинення дії) ліцензії, порядок видання розпорядження про усунення порушень, поняття повторного порушення.

Ст. 58–59	Фінансова відповідальність за порушення Закону та за порушення вимог рекламного законодавства (штраф 600 мінімальних зарплат для рекламодавців/розповсюджувачів).
Ст. 60	Гарантії організаторам азартних ігор.
Прикінцеві положення	Доповнення КК України статтями про незаконну організацію азартних ігор (штрафи від 10 000 до 50 000 неоподатковуваних мінімумів) та про бездіяльність правоохоронців у цій сфері.

Закон неодноразово змінювався; найбільш системні зміни внесені законами № 4017-IX (10.10.2024) та № 4116-IX (04.12.2024) — див. п 3.

3.2. Податковий кодекс України: оподаткування грального бізнесу

Ключові норми, що визначають об'єкт оподаткування, ставки податку на дохід організаторів та порядок оподаткування виграшів фізичних осіб:

Норма ПКУ	Зміст положення
П. 134.1 ст. 134	Визначає дохід від організації та проведення азартних ігор як окремий об'єкт оподаткування податком на прибуток.
П. 136.1 ст. 136	Базова ставка податку на прибуток — 18%.
П.п. 136.4.1	10% від доходу, отриманого від організації азартних ігор у залах гральних автоматів.
П.п. 136.4.2	18% від доходу, отриманого від букмекерської діяльності та азартних ігор (у т.ч. казино), зменшеного на суму виплачених гравцю виплат — тобто по суті ставка на GGR (Gross Gaming Revenue).
П. 136.5 ст. 136	Цей податок на дохід є частиною податку на прибуток підприємств.
П. 136.8 ст. 136	Спеціальна ставка 9% для резидентів Дія Сіті.
Ст. 163, 164, 168	Організатор азартних ігор виступає податковим агентом гравця; утримання ПДФО (за ставкою п. 167.1 — 18%) та військового збору здійснюється під час фактичної виплати доходу гравцю.
П. 170.6 ст. 170	Спеціальна норма щодо оподаткування виграшів/призів; застосовується разом із підрозділом 10 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ.

Важливо: окремого спеціального податкового закону, який цілісно врегулював би оподаткування гемблінгу (законопроект № 2713-д, ухвалений у першому читанні ще в липні 2021 р.), станом на середину 2026 р. остаточно так і не прийнято.

3.3. Ключові закони про зміни до профільного регулювання

Закон України від 04.12.2024 № 4116-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою боротьби з ігровою залежністю (лудоманією) та вдосконалення державного регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор та лотерей». Головні новели:

1. Повна заборона реклами азартних ігор, за винятком чітко визначеного переліку винятків: лінійні аудіовізуальні/аудіальні медіа з 23:00 до 6:00; спеціалізовані видання для осіб 21+; безпосередньо у гральних закладах; на власних сайтах/додатках операторів; у зареєстрованих відповідно до Закону «Про медіа» онлайн-медіа для аудиторії 21+.
2. Заборона пропонування бонусів замість внесення ставки, заборона масових дзвінків/розсилок про азартні ігри, заборона реклами на тимчасово окупованих територіях.
3. Ліквідація Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей (КРАІЛ) та створення нового уповноваженого органу без колегіального статусу (до 01.04.2025).
4. Приведення термінології профільного закону у відповідність із Законом «Про адміністративну процедуру»: «анулювання ліцензії» → «припинення дії ліцензії»; «залишено без розгляду» → «залишено без руху» тощо.
5. Уточнення обов'язкового застосування РРО для гральних закладів.
6. Обмеження щодо осіб, пов'язаних із державою-агресором (заборона отримання ліцензії/використання бренду).
7. Заборона ставок у кредит.

Із набранням чинності **Законом України «Про адміністративну процедуру»** відносини щодо прийняття, оскарження, виконання та припинення дії адміністративних актів у сфері азартних ігор регулюються цим законом з урахуванням особливостей профільного Закону № 768-IX.

Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» — застосовується до операторів азартних ігор як суб'єктів первинного фінансового моніторингу (безготівкові розрахунки через онлайн-системи, ідентифікація гравців).

3.4. Підзаконні нормативно-правові акти

№	Акт	Реквізити	Предмет регулювання
---	-----	-----------	---------------------

1	Постанова КМУ «Про затвердження ліцензійних умов у сфері організації та проведення азартних ігор»	від 21.12.2020 № 1341	Ліцензійні умови для 5 видів діяльності за ст. 2 Закону № 768; перелік документів здобувача ліцензії; вимоги під час провадження діяльності
2	Постанова КМУ «Про затвердження Ліцензійних умов провадження діяльності з надання послуг у сфері азартних ігор»	від 31.03.2021 № 300	B2B-ліцензія (постачання/надання ПЗ для азартних ігор)
3	Постанова КМУ (внесення змін до Постанови № 300)	від 01.09.2025 № 1117	Приведення термінології у відповідність із Законом «Про адміністративну процедуру» («без розгляду» → «без руху», «анулювання» → «припинення дії»); уточнення переліку документів
4	Положення про Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей (втратило чинність)	Постанова КМУ від 23.09.2020 № 891	Функції та повноваження КРАІЛ (до її ліквідації у 2025 р.)
5	Постанова КМУ про покладення функцій формування політики на Мінцифри	від 14.02.2025 № 159	Передача функцій формування/реалізації держполітики у сфері азартних ігор та лотерей Міністерству цифрової трансформації
6	Постанова КМУ про утворення Державного агентства України «ПлейСіті»	від 21.03.2025 № 314	Створення нового центрального органу виконавчої влади — правонаступника КРАІЛ

7	Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Державне агентство України Плей Сіті»	від 02.05.2025 № 505	Завдання, повноваження, структура Плей Сіті
9	Указ Президента України № 234/2024	від 20.04.2024	Введення в дію рішення РНБО від 20.04.2024 «Щодо протидії негативним наслідкам функціонування азартних ігор в мережі Інтернет» — доручення КМУ, НБУ, СБУ, Мінцифри

3.5. Правові проблеми тлумачення та правозастосування

Проблема подвійного оподаткування виграшу/депозиту фізичних осіб

Деякі оператори оподатковують всю суму виплати гравцям без урахування суми депозиту (внесених коштів), а не суму виграшу, посилаючись на неоднозначність норм ПКУ щодо визначення об'єкта оподаткування ПДФО для доходів від участі в азартних іграх. ДПС у своїх листах-роз'ясненнях наголошує, що податковим агентом є організатор азартних ігор, і утримання ПДФО та військового збору здійснюється саме під час виплати доходу гравцю (за нормами ст. 163, 164, 168, п. 170.6 ПКУ). Проте, на відміну від ліцензійних порушень, які підпадають під нагляд єдиного уповноваженого органу — Плей Сіті, помилки операторів у визначенні бази ПДФО контролюються лише в загальному порядку адміністрування податків ДПС. Через це гравець не має профільного галузевого каналу для оскарження неправомірного утримання податку (він не є стороною податкових відносин напряму — податок сплачує агент-організатор) і змушений або подавати загальну скаргу до ДПС, або звертатися до суду, що ускладнює захист його прав.

Незавершеність спеціального податкового регулювання

Законопроект № 2713-д був покликаний остаточно врегулювати оподаткування галузі (збереження двох видів податку — 18% базового та 10% GGR-податку — і усунення прогалин у визначеннях, чітке врегулювання щодо віднесення податку на GGR у податкові витрати та встановлення чітких правил оподаткування виграшів), проєкт перебуває в парламенті з липня 2021 р. і неодноразово повертався на доопрацювання. До його ухвалення зберігається правова невизначеність щодо остаточної моделі оподаткування, а профільна Комісія (нині — Плей Сіті)

визнавала, що ухвалення закону збільшило б, а не зменшило, загальні податкові надходження.

Міністерство цифрової трансформації спільно з учасниками ринку азартних ігор розробило Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування діяльності з організації та проведення азартних ігор та доходів від участі в азартних іграх», який був компромісним рішенням та сприяв усуненню наявних законодавчих прогалин щодо оподаткування діяльності в сфері організації та проведення азартних ігор в Україні та збільшенню доходів Державного бюджету України від цієї діяльності. Водночас, цей законопроект не був підтриманий Міністерством фінансів України.

Судова практика оскарження рішень регулятора (КРАІЛ/Плей Сіті)

Справа ТОВ «Джокер.ЮА» проти КРАІЛ (постанова КАС ВП від 31.03.2025, справа № 320/11903/22) — суди першої та апеляційної інстанцій визнали протиправним і скасували рішення КРАІЛ про анулювання ліцензії на казино в мережі Інтернет через недотримання регулятором процедури (не було видано розпорядження про усунення порушень, не доведено факт повторного порушення) — приклад типової проблеми: недотримання регулятором власної процедурної послідовності (спершу розпорядження про усунення порушень → фіксація повторного порушення → лише потім анулювання/припинення дії ліцензії за ст. 51 Закону).

Справа ТОВ «Вікторія Софт» (бренд Pin-Up) проти КРАІЛ — Київський окружний адміністративний суд (рішення від 13.11.2023) визнав законним анулювання ліцензії через встановлений СБУ факт «фактичного контролю» з боку громадян РФ, попри аргументи позивача про юридичну реєстрацію на громадянина України. Проблема: поняття «фактичний контроль» законодавчо не визначене, що дає регулятору значну дискрецію, водночас суди підтверджують такі рішення на підставі закритих матеріалів СБУ (ДСК-листування), що ускладнює змагальність процесу для ліцензіата.

Справа ТОВ «Конкуерор» (рішення Київського окружного адміністративного суду від 31.10.2025, справа № 320/32085/24) — оскарження штрафу 3 550 000 грн за порушення процедури ідентифікації гравців (допуск до гри осіб з Реєстру обмеженого доступу) — ілюструє практику застосування значних фінансових санкцій за порушення ст. 17 Закону № 768.

Позбавлення ліцензії за формальну ознаку повторності порушення без диференціації тяжкості

Показова ілюстрація — практика Плей Сіті у 2026 році: лише за січень 2026 року було припинено дію 5 ліцензій одночасно зі штрафами на понад 12 млн грн; ще показовішим стало анулювання ліцензії ТОВ «Спейсикс» (бренд Cosmolot) 22.04.2026 — рішення оскаржене в судовому порядку та зупинене ухвалою Київського окружного адміністративного суду вже 24.04.2026, причому оператор наголошував, що попередня планова перевірка (за два тижні до цього) не виявила порушень, достатніх для застосування найсуворішого заходу.

Відповідальність оператора за зарахування ставок з платіжних карток третіх осіб за відсутності технічної можливості верифікації власника картки

Практика Плей Сіті демонструє застосування суворих санкцій, включно з анулюванням ліцензії, за факт поповнення гравцем рахунку з картки, що належить іншій особі. Найпоказовіший приклад — анулювання ліцензії ТОВ «Спейсикс» 22.04.2026, де підставою поряд із р2р-платежами стало саме зарахування коштів з карток третіх осіб, за що накладено окремий штраф 4,3 млн грн (додатково до 8,6 млн грн за р2р-операції). Проблема в тому, що чинна платіжна інфраструктура не надає організатору технічної можливості достовірно встановити належність картки саме верифікованому гравцю — банківська таємниця та відсутність доступу до реєстрів власників карток унеможливають таку перевірку на боці оператора без спеціального законодавчого механізму. Фактично оператора притягують до відповідальності за порушення, об'єктивно позбавлене можливості запобігання його власними силами.

Пропозиція: (1) законодавчо визначити перелік технічних заходів (наприклад, 3-D Secure, звірка ПІБ платника з даними верифікованого гравця, якщо такі дані передає платіжна система), вжиття яких з боку оператора є достатнім для виконання вимоги ідентифікації, з подальшим перенесенням відповідальності за розбіжність на платіжну систему/банк; (2) на рівні НБУ та законодавства про платіжні послуги — закріпити обов'язок банків і платіжних систем передавати організаторам-суб'єктам первинного фінмоніторингу верифіковані дані про власника картки в межах, необхідних для ідентифікації; (3) до законодавчого врегулювання — розмежувати в підзаконних актах Плей Сіті ступінь вини оператора залежно від наявності в нього технічної можливості виявити невідповідність, як підставу для зменшення або незастосування санкції.

Спори щодо предметної юрисдикції (адміністративна vs. господарська)

Окрема категорія спорів — позови прокуратури в інтересах КРАІЛ до господарських судів про стягнення заборгованості з річної плати за ліцензії, анульовані самим регулятором. Правнича практика (зокрема висновки фахівців ID Legal Group) вказує на системну проблему: КРАІЛ у відносинах зі суб'єктом господарювання щодо плати за ліцензію виступає як суб'єкт владних повноважень, тобто спір має публічно-правову, а не господарську природу; Закон № 768-IX не містить норм щодо виникнення обов'язку сплати річних платежів після анулювання ліцензії;

відповідно, звернення прокуратури до господарських судів (а не адміністративних) визнається помилковим вибором юрисдикції та неефективним способом захисту права.

Перехідні проблеми через ліквідацію КРАІЛ і створення Плей Сіті

Реформа 2025 р. (ліквідація КРАІЛ з 01–02.04.2025, запуск ПлейСіті з 30.05–02.06.2025) створила практичні прогалини:

Правонаступність: Плей Сіті визнане правонаступником майна, прав і обов'язків КРАІЛ, однак перехідний період (квітень–травень 2025 р.) супроводжувався зупиненням прийому звернень громадян (зокрема щодо самообмеження/включення до Реєстру осіб з обмеженим доступом до азартних ігор), що фактично тимчасово позбавляло громадян механізму захисту від лудоманії.

Термінологічна неузгодженість: приведення профільного закону у відповідність із Законом «Про адміністративну процедуру» (заміна «анулювання» на «припинення дії», «без розгляду» на «без руху») потребувало синхронних змін у десятках підзаконних актів, частина яких (напр., Постанова № 300) приводилась у відповідність лише постановою № 1117 від 01.09.2025 — тобто з суттєвим часовим розривом після набрання чинності основними законодавчими змінами.

Кадрові й репутаційні проблеми: попередній очільник КРАІЛ був заарештований у справі про сприяння діяльності російських казино в Україні, що стало одною із політичних підстав для реформи 2024–2025 рр.

Проблеми правозастосування щодо реклами

Попри чітке формулювання переліку винятків у Законі № 4116-ІХ, на практиці залишається дискусійним питання класифікації окремих форм просування (спонсорство, розміщення символіки на товарах, контент інфлюенсерів у соціальних мережах) — чи підпадають вони під заборонену «рекламу азартних ігор» чи під дозволені категорії (наприклад, «безпосередньо у приміщеннях гральних закладів» чи «на власних сайтах операторів»). Ринок медіа оцінював втрати від запровадженої заборони у сотні мільйонів гривень, що зумовлює й економічний тиск на тлумачення меж дозволеного.

Питання щодо застосування РРО/ПРРО у гральних закладах

Законом № 4116-ІХ уточнено обов'язковість застосування реєстраторів розрахункових операцій для гральних закладів, однак Закон № 768-ІХ (ст. 41) одночасно вимагає безготівкових розрахунків через онлайн-систему для Інтернет-сегменту, що на практиці породжує питання співвідношення цих вимог із загальними нормами Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» і потребує додаткових роз'яснень контролюючих органів (за аналогією з відомою

проблематикою застосування РРО/ПРРО до небанківських надавачів платіжних послуг, що врегульована окремим масивом законодавства).

Відсутність легального визначення «доходу від азартних ігор» у ПКУ

Ключова проблема, що неодноразово порушувалась представниками галузі та профільним комітетом ВРУ: Податковий кодекс встановлює ставку податку 10% від доходу, отриманого від азартних ігор на гральних автоматах, однак не містить чіткого визначення самого поняття «дохід від азартних ігор». Це створює різнотлумачення щодо розрахунку бази оподаткування (всі отримані депозити vs депозити, на які гравці здійснювали ставки), а також надає підстави для оподаткування депозитів гравців замість фактичного виграшу оператора. Саме такий підхід (оподаткування лише чистого доходу або взагалі звільнення виграшів гравця від оподаткування) є домінуючим у Європі.

Отже, суть проблеми:

Податковий кодекс України встановлює для ігорного бізнесу три самостійні об'єкти оподаткування, які потребують розмежування: 1) податок на дохід (частина податку на прибуток) організатора азартних ігор — пп. 134.1.5, 134.1.6 п. 134.1 ст. 134, п. 136.4 ст. 136, п. 141.5 ст. 141 ПКУ; 2) податок на прибуток підприємств додатково до податку на дохід організатора азартних ігор; 3) податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) та військовий збір із виграшів гравця — ст. 163, 164, 167, 168, п. 170.6 ст. 170 ПКУ, де організатор виступає податковим агентом.

Для жодного з цих об'єктів ПКУ не містить власного, самостійного визначення понять «дохід від азартних ігор» чи «виграш», відсилаючи фактично до економічної логіки та термінології профільного Закону № 768-IX, який використовує інші, галузеві поняття — «ставка», «виграш (приз)», «ігровий заміник гривні», «депозит», «повернення коштів». Податковий кодекс приймався в 2010 році, коли азартні ігри в Україні були заборонені (з 2009 р.), тому початково не містив жодних спеціальних норм щодо гемблінгу; профільні податкові норми з'являлися фрагментарно вже після легалізації 2020 року, без комплексного перегляду понятійного апарату.

Це породжує конкретну, регулярно повторювану на практиці розбіжність у підходах: 1) **позиція контролюючих органів** (яка неодноразово застосовувалась під час перевірок): *оподаткуванню підлягає вся сума коштів, що виплачується (перераховується) гравцю у грошовій формі, — тобто валовий (гросовий) підхід без урахування сум, повернутих гравцю як «депозит» чи «ставка»*; 2) **позиція платників і судова практика**: *оподаткуванню підлягає лише «виграш» у розумінні п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону № 768-IX — тобто позитивна різниця між коштами, внесеними гравцем в обмін на ігрові замінники, і коштами, отриманими ним по завершенні гри* («нетто-принцип», аналог міжнародного підходу GGR — Gross Gaming Revenue).

Ця розбіжність існує одночасно у двох площинах — при визначенні бази ПДФО/військового збору (стосунки «гравець — організатор — бюджет») і при

вирішенні суміжного питання про кваліфікацію операцій з депозитами/поверненнями коштів для цілей застосування РРО/ПРРО (стосунки «організатор — контролюючий орган»). Обидві площини останніми роками активно розглядались судами — і практика в обох напрямках схиляється до нетто-підходу, однак це відбувається виключно через судове тлумачення, без внесення відповідних змін до ПКУ.

Практичний приклад ілюструє масштаб розбіжності: якщо гравець вносить депозит 100 грн і за результатами гри отримує від організатора виплату 150 грн (тобто фактичний позитивний результат становить 50 грн), позиція контролюючих органів означає оподаткування ПДФО та військовим збором усієї суми виплати — 150 грн, тоді як економічно обґрунтованою і підтвердженою наведеною судовою практикою базою оподаткування є лише сума фактичного приросту майнового стану гравця, тобто 50 грн (позитивна різниця між виплатою та внесеним депозитом). Різниця в базі оподаткування (150 грн замість 50 грн) означає майже потрійне завищення бази ПДФО/військового збору для одного й того самого економічного результату гравця.

Додатковий структурний нюанс, який варто враховувати:

Проблема визначення бази оподаткування має різне практичне значення залежно від виду діяльності:

- для казино, букмекерської діяльності та покеру в мережі Інтернет податок на дохід організатора (18% за пп. 136.4.2 ПКУ) від самого початку законодавчо визначений як «дохід, зменшений на суму виплачених виплат гравцю» — тобто вже на рівні норми закладено нетто-логіку (аналог GGR);
- для зали гральних автоматів дохід організатора (10% за пп. 136.4.1) прямо оподатковується без такого зменшення — тобто за валовим принципом. Ця відмінність є свідомим законодавчим рішенням, а не прогалиною, однак вона створює економічну асиметрію, на яку регулярно звертають увагу учасники ринку (наведене в дослідженні порівняння ставок GGR-податку інших країн — Білорусь 4%, Естонія 5–10%, Румунія 16%, Чорногорія/Фінляндія 10% — ілюструє, що модель з відрахуванням виплат гравцю є світовим стандартом, від якого український підхід до гральних автоматів відхиляється);
- натомість податок на доходи фізичних осіб і військовий збір із виграшу гравця — окреме, самостійне податкове зобов'язання, яке не залежить від виду діяльності, і саме тут відсутність визначення «виграшу» найгостріше проявляється на практиці, оскільки контролюючий орган намагається (як буде показано нижче) поширити валовий підхід також на цю категорію.

Тобто йдеться про дві частково незалежні, але взаємопов'язані прогалини: (а) відсутність єдиного термінологічного містка між Законом № 768-IX і ПКУ для цілей визначення бази ПДФО гравця, і (б) відсутність економічного обґрунтування різного підходу до автоматів і казино/букмекерства на рівні податку на прибуток організатора.

Аналіз судової практики

1. Справа ТОВ «Казино «Прем'єр Палац» проти ГУ ДПС у м. Києві

Реквізити: рішення Київського окружного адміністративного суду від 28.10.2025, справа № 320/14720/24.

Обставини справи

За результатами документальної планової виїзної перевірки за 2019–2023 рр. ГУ ДПС у м. Києві встановило, що організатор занизив ПДФО на 29 110 589,46 грн та військовий збір на 2 425 882,46 грн, застосувавши штрафні санкції на загальну суму понад 39,4 млн грн. Позиція контролюючого органу: оскільки «виграшем (призом) є кошти, які підлягають виплаті (видачі) гравцю у разі його виграшу», оподаткуванню підлягає вся сума коштів, що остаточно виплачується гравцю у грошовій формі — без вирахування сум, повернутих гравцю в якості коштів, раніше внесених для участі у грі.

Правова позиція суду

Суд визнав податкові повідомлення-рішення протиправними та повністю скасував донарахування, спираючись на таку аргументацію:

- Виграш (приз) за п. 8 ч. 1 ст. 1 Закону № 768-IX — це кошти, майно, майнові права, що підлягають виплаті гравцю саме у разі його виграшу в азартну гру відповідно до оприлюднених правил організатора; отже, зміст поняття «виграш» для податкових цілей визначається не довільно контролюючим органом, а через локальний акт організатора — правила проведення азартних ігор, розроблені на виконання вимог профільного Закону.
- Правила організатора чітко розмежовують операції «виплата виграшу» і «повернення коштів, внесених гравцем для участі в грі» (депозитів/ставок) — це розмежування прямо впливає зі змісту Закону № 768-IX (ст. 28, 29) і не може ігноруватися контролюючим органом.
- Сума виграшу розраховується як позитивна різниця між коштами, внесеними гравцем в обмін на ігрові замітники гривні, та коштами, отриманими ним в обмін на ігрові замітники по завершенні гри; зворотний обмін ігрових заміників сам по собі не є ані продажем товару/послуги, ані виграшем, а поверненням власних коштів гравця, які до моменту здійснення ставки в принципі не вибувають з його власності.
- Дохід організатора (в розумінні НП(С)БО 15 «Дохід» і, відповідно, податку на прибуток) формується виключно за рахунок сум програних гравцями ставок — тобто коштів, які за результатами гри остаточно вибули з власності гравців і не повертались їм ані як депозит, ані як ставка. Кошти, повернуті гравцю, не збільшують активів організатора і не можуть визнаватися його доходом.

- Суд прямо визнав помилковим застосування контролюючим органом до вигравшів у казино спеціальної «лотерейної» норми пп. 170.6.4 п. 170.6 ст. 170 ПКУ (яка регулює вигравші в лотереях/розіграшах з попереднім придбанням права участі), оскільки ст. 2 Закону № 768-IX прямо виключає лотереї з переліку видів діяльності у сфері азартних ігор — тобто змішання цих двох режимів оподаткування є самотійною методологічною помилкою контролюючого органу, а не лише спором про суму.
- Окремо суд наголосив на процедурному дефекті: акт перевірки не містить посилань на первинні документи, на підставі яких податківці визначили суми «виплаченого доходу»; натомість усі операції організатора (внесення коштів, виплата вигравшів, повернення коштів) фіскалізовані через РРО, а дані підтверджені висновками судово-економічної експертизи — тобто методологічно необґрунтований розрахунок бази оподаткування є самотійною підставою для скасування рішення незалежно від матеріально-правового спору про зміст поняття «виграш».

Значення для практики

Це рішення — приклад застосування судом «нетто-принципу» (позитивної різниці) до бази ПДФО/військового збору гравця в азартних іграх, з детальним обґрунтуванням через призму профільного Закону № 768-IX, бухгалтерських стандартів (НП(С)БО 15, 16) та первинної документації. Водночас це рішення суду першої інстанції; інформація про перегляд справи в апеляційному чи касаційному порядку станом на липень 2026 р. відсутня, тобто ця правова позиція ще не отримала статусу усталеної практики Верховного Суду.

2. Справа ТОВ «Букмекерська компанія “Фавбет”» проти ГУ ДПС у м. Києві

Реквізити: постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 19.05.2026, справа № 320/11360/24 (рішення Київського окружного адміністративного суду від 31.07.2024, залишене без змін постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 24.02.2025).

Обставини справи

За результатами планової виїзної перевірки контролюючий орган встановив, що організатор здійснював розрахункові операції з продажу гравцям «електронних грошових замінників» та виплати вигравшів на загальну суму 1,423 млрд грн без застосування РРО/ПРРО, і застосував штрафні санкції у розмірі 2,135 млрд грн — тобто йдеться про спір з надзвичайно високою ціною питання, що ілюструє масштаб фінансових ризиків від невизначеності термінології.

Правова позиція Верховного Суду

- Електронний грошовий замінник не є товаром у розумінні пп. 14.1.244 п. 14.1 ст. 14 ПКУ, оскільки не є ані матеріальним, ані нематеріальним

активом і не може бути ідентифікований для цілей бухгалтерського обліку за НП(С)БО 7 і НП(С)БО 8.

- *Внесення гравцем депозиту (обмін коштів на електронний грошовий замінник) не є продажем товару чи наданням послуги — йдеться про переказ коштів на клієнтський рахунок гравця для подальшої участі у грі; до моменту здійснення ставки кошти залишаються у власності гравця.*
- *Розрахунки (внесення депозитів, повернення коштів, виплата вигравів), що здійснюються виключно в безготівковій формі через ліцензовані сервіси переказу коштів, підпадають під пільгу п. 14 ст. 9 Закону № 265/98-ВР і не потребують застосування РРО/ПРРО; онлайн-система організатора не є «касою» в розумінні законодавства про РРО за відсутності визначеного фізичного місця розрахунків.*

Значення для практики

Це рішення Верховного Суду — безпосередньо не стосується бази податку на прибуток чи ПДФО, однак містить схожу логіку: депозит (внесення коштів гравцем) економічно та юридично не тотожний доходу/виграшу, а є нейтральною операцією з переказу власних коштів гравця. Ця логіка є прямим аналогом нетто-підходу, застосованого судом першої інстанції у справі «Прем'єр Палац» — тобто у судовій практиці різних юрисдикційних питань (РРО, з одного боку, ПДФО — з іншого) вибудовується схожа концепція «депозит ≠ дохід».

3. Додаткова судова практика: підтвердження нетто-принципу т (справи № 320/10610/24, № 320/16081/24, № 320/11372/24)

Окрім проаналізованих вище справ, вагоме значення для практики має декілька додаткових судових проваджень, які підтверджують і поглиблюють викладену вище доктрину.

Справа № 320/10610/24 (ТОВ «Спейсикс», бренд Cosmolot). Рішення Київського окружного адміністративного суду від 15.08.2024 підтримане на касаційному рівні постановою Верховного Суду від 14.07.2025. Верховний Суд прямо підтвердив, що об'єктом оподаткування ПДФО та військовим збором є саме виграш гравця, а не будь-яка виплата з боку організатора, при цьому зміст поняття «виграш» визначається правилами конкретного організатора азартних ігор, затвердженими на виконання Закону № 768-IX. Суд також повторно застосував концепцію приросту майнового стану фізичної особи як визначальної ознаки оподаткованого доходу (з посиланням на власну усталену практику — постанови від 11.07.2024 у справі №826/12628/18, від 05.04.2023 у справі № 826/3035/17), прямо вказавши, що дохід у платника податку виникає лише у разі виграшу, а не при поверненні раніше внесених коштів. Це рішення є принципово важливим, оскільки, на відміну від

справи «Прем'єр Палац» (яка станом на середину 2026 р. залишається актом лише першої інстанції), тут нетто-принцип отримав пряме підтвердження на рівні касаційної інстанції.

Справа № 320/16081/24 (ТОВ «Фьорст елемент»). Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 15.01.2025, залишена без змін постановою Верховного Суду від 04.08.2025, Верховний Суд додатково підтвердив (постанова від 04.08.2025, п. 173), що безпідставними є твердження контролюючого органу про те, що кошти, які повертаються гравцю та раніше були сплачені ним як ставка, є доходом гравця.

Справа № 320/11372/24 (ТОВ «Букмекерська компанія «Фавбет»). Рішення Київського окружного адміністративного суду від 12.03.2025 підтримало ідентичну правову позицію щодо цього ж товариства за іншим звітним періодом та іншою сумою донарахувань — суд визнав, що податок на дохід за ставками пп. 136.4.1, 136.4.2 ПКУ, хоча дійсно не є податковою різницею, є витратами, які враховуються при визначенні фінансового результату згідно з вимогами НП(С)БО, які використовує платник. Це рішення вже переглянуто в апеляційному порядку: постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 28.10.2025 (справа № 320/11372/24, номер судового провадження А/855/10047/25) апеляційну скаргу Головного управління ДПС у м. Києві залишено без задоволення, а рішення суду першої інстанції — без змін; постанова набрала законної сили з дати прийняття.

Значення для практики: сукупність наведених справ істотно посилює аргументацію щодо справ «Прем'єр Палац» і «Фавбет» (РРО), проаналізованих вище: (1) нетто-принцип визначення бази ПДФО/військового збору гравця вже отримав пряме касаційне підтвердження Верховного Суду (№ 320/10610/24), а не лише позицію суду першої інстанції; (2) питання про врахування GGR-податку як витрат при визначенні податку на прибуток організатора вирішується судами на користь платників.

Суперечлива практика індивідуальних податкових консультацій (ІПК) ДПС

Паралельно із судовою практикою існує визнана проблема розбіжних ІПК самої ДПС: за одними консультаціями кошти, що не брали участі в азартній грі, можуть бути повернуті гравцю без оподаткування (тобто ДПС в окремих ІПК фактично визнає нетто-підхід), тоді як в актах перевірок (як у справі «Прем'єр Палац») застосовується протилежний, валовий підхід. Це створює для організаторів азартних ігор системну правову невизначеність: платник не може заздалегідь достовірно прогнозувати, яку методологію застосує контролюючий орган під час конкретної перевірки, оскільки ІПК має індивідуальну дію (ст. 52 ПКУ) і не є джерелом права для інших платників чи для самого контролюючого органу в майбутньому.

Узагальнення практики

Справа / джерело	Питання	Правовий висновок
------------------	---------	-------------------

№ 320/14720/24 (КОАС, 28.10.2025)	База ПДФО/військового збору з виграшів гравців	Виграш = позитивна різниця; повернення депозиту/ставки не є об'єктом оподаткування; лотерейна норма 170.6.4 незастосовна до казино
№ 320/11360/24 (ВС КАС, 19.05.2026)	Застосування РРО/ПРРО до операцій з депозитами	Електронний грошовий замінник — не товар; внесення депозиту — не продаж; кошти гравця до ставки залишаються у його власності
ІПК ДПС (розрізнена практика)	База ПДФО з виграшів	Немає єдиної позиції: паралельно існують і нетто-, і валовий підходи в різних консультаціях
№ 320/10610/24 (ВС, 14.07.2025)	База ПДФО/військового збору з виграшів гравців — касаційний рівень	Виграш = позитивна різниця; нетто-принцип підтверджено на рівні Верховного Суду
№ 320/16081/24 (ВС, 04.08.2025)	База ПДФО/військового збору з виграшів гравців — касаційний рівень	повернення ставки — не дохід гравця
№ 320/11372/24 (6 ААС, 28.10.2025)	Врахування GGR- податку як витрат (інший звітний період того самого платника)	Податок на дохід організатора не є різницею, але є витратами за НП(С)БО 16; Апеляційну скаргу ДПС залишено без задоволення.

Незважаючи на послідовність аргументації в наведених судових рішеннях, критично важливо враховувати межі їх застосування: (1) рішення у справі «Прем'єр Палац» — усе ще акт суду першої інстанції, який теоретично може бути переглянутий, хоча ідентична правова позиція щодо бази ПДФО/військового збору вже отримала пряме касаційне підтвердження в іншій справі (№ 320/10610/24, постанова Верховного Суду від 14.07.2025); (2) щодо врахування податку на дохід організатора (пп. 136.4.1, 136.4.2, п. 141.5 ПКУ) як витрат для податку на прибуток судова практика вже сформована (№ 320/11372/24, постанова від 28.10.2025); (3) кожне нове рішення на користь платника не усуває законодавчої прогалини, а лише вирішує конкретний спір — це означає, що ДПС може продовжувати ініціювати ідентичні перевірки щодо інших операторів, змушуючи кожного окремого платника заново

доводити ту саму правову позицію в суді за власний рахунок, попри наявність усталеної судової практики.

Незважаючи на послідовність аргументації в наведених судових рішеннях, критично важливо враховувати межі їх застосування: (1) рішення у справі «Прем'єр Палац» — акт суду першої інстанції, який теоретично може бути переглянутий; (2) касаційна практика Верховного Суду щодо самого податку на прибуток організатора (пп. 136.4.1, 136.4.2, п. 141.5 ПКУ) на сьогодні не виявлена — наявна касаційна практика (справа «Фавбет») стосується суміжного, хоч і концептуально спорідненого питання РРО; (3) кожне нове рішення на користь платника не усуває законодавчої прогалини, а лише вирішує конкретний спір — це означає, що ДПС може продовжувати ініціювати ідентичні перевірки щодо інших операторів, змушуючи кожного окремого платника заново доводити ту саму правову позицію в суді за власний рахунок.

Таким чином, маємо такі системні ризики:

1. Правова невизначеність і непрогнозованість податкового навантаження: платник не може з упевненістю визначити базу оподаткування ще на етапі складання звітності, оскільки остаточне тлумачення відбувається *post factum*, за результатами перевірки та потенційного судового спору.
2. Стимулювання нелегального сегмента ринку: невизначеність бази оподаткування та завищені ефективні податкові ставки (порівняно зі світовою практикою GGR-оподаткування) знижують конкурентоспроможність легальних операторів відносно нелегальних гральних сайтів, які взагалі не сплачують податків — тобто прогалина в ПКУ опосередковано підриває саму мету легалізації галузі 2020 року (більш детально про це див. п. 3.6. цього дослідження).
3. Значні фінансові ризики для окремого платника: як показують наведені справи, ціна застосування контролюючим органом валового підходу вимірюється десятками мільйонів (справа «Прем'єр Палац» — понад 39 млн грн) і навіть мільярдами гривень (справа «Фавбет» — понад 2,1 млрд грн штрафу).
4. Навантаження на судову систему та невиправдані витрати сторін: питання, що могло б бути вирішене на рівні закону, натомість регулярно розглядається судами першої, апеляційної та касаційної інстанцій щодо кожного окремого оператора, вимагаючи проведення судово-економічних експертиз (як у справі «Прем'єр Палац»).
5. Ризик подвійного оподаткування: попри те, що сплачений організатором податок на дохід (за ставками 10%/18%) формально не є податковою різницею, судова практика (№ 320/11372/24) визнає його витратами, що зменшують фінансовий результат для цілей податку на прибуток згідно з НП(С)БО 16 — тобто на сьогодні цей аспект подвійного оподаткування вирішується судами на користь платників, хоча й без законодавчого закріплення відповідного підходу. Водночас накладання неврегульованої

бази з валовим підходом до ПДФО гравця (див. вище) залишається самостійним і невирішеним джерелом надлишкового податкового навантаження на галузь.

6. Розбіжна практика ІПК підриває принцип презумпції правомірності рішень платника податків (пп. 4.1.4 ст. 4 ПКУ) і принцип індивідуальної податкової консультації як інструменту правової визначеності: коли самі податкові органи не мають єдиної позиції, платник фактично позбавлений можливості законно спрогнозувати наслідки своїх дій.
7. Ризик нерівного правозастосування між видами діяльності: асиметрія між валовим оподаткуванням доходу від гральних автоматів (пп. 136.4.1) і нетто-оподаткуванням доходу від казино/букмекерства (пп. 136.4.2) створює додатковий стимул для операторів структурувати діяльність у спосіб, що мінімізує податкове навантаження, а не відображає економічну суть операцій.

Отже, судова практика 2025–2026 рр. — насамперед справи № 320/14720/24 (ТОВ «Казино «Прем'єр Палац», рішення Київського окружного адміністративного суду від 28.10.2025) і № 320/11360/24 (ТОВ «Букмекерська компанія „Фавбет“», постанова Касаційного адміністративного суду Верховного Суду від 19.05.2026) — а також суперечливість індивідуальних податкових консультацій ДПС демонструють: прогалина у визначенні поняття «дохід від азартних ігор»/«виграш» у ПКУ є не теоретичною, а системною практичною проблемою. Показовим прикладом розбіжного підходу є ІПК ДПС від 30.04.2026 № 2504/ІПК/99-00-24-03-03, де контролюючий орган прямо підтвердив застосування валового підходу — оподаткуванню підлягає вся сума коштів, що виплачується гравцю, без зменшення на суму депозиту/ставки, — тобто позицію, яку суди в наведених вище справах послідовно визнають помилковою. За офіційними даними Мінцифри, станом на початок 2026 року в судах одночасно перебувало близько 85 справ щодо податкових нарахунків організаторам азартних ігор на десятки мільярдів гривень, причому в більшості з них суди ставали на бік організаторів, а не контролюючого органу. Наведені справи й консультація — лише найбільш показові ілюстрації масиву однотипних спорів, породжених однією й тією самою законодавчою прогалиною.

Додаткову вагу цим висновкам надає те, що ідентична правова позиція вже отримала пряме касаційне підтвердження Верховного Суду щодо визначення бази ПДФО/військового збору гравця (справа № 320/10610/24) та апеляційне підтвердження щодо врахування GGR-податку як витрат організатора (справа № 320/11372/24, постанова від 28.10.2025).

Суди послідовно виробляють доктрину «позитивної різниці» (нетто-принцип, аналог міжнародного стандарту GGR), спираючись на термінологію профільного Закону № 768-IX, бухгалтерські стандарти, локальні акти організаторів азартних ігор (Правила азартних ігор) та первинну документацію, однак ця доктрина існує виключно на рівні правозастосовної практики, а не закону, що зберігає ризик її перегляду,

невизначеності для нових учасників ринку та необхідності повторного судового доведення тієї самої позиції кожним окремим платником.

Найбільш ефективним рішенням є врахування вже виробленої судової доктрини безпосередньо в тексті Податкового кодексу України — паралельно з адміністративними заходами (узагальнююча податкова консультація) для усунення розбіжностей до моменту законодавчого врегулювання.

Непропорційно високі ліцензійні платежі

Окрема системна проблема, на яку регулярно звертають увагу учасники ринку, — непропорційно високий порівняно з європейськими юрисдикціями розмір плати за ліцензії у сфері азартних ігор в Україні. Відповідно до статей 52–57 Закону № 768-IX, розмір плати за ліцензію визначається кількістю мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня року видачі ліцензії, і сплачується щорічно рівними частинами протягом усього 5-річного строку дії ліцензії. Станом на 2026 рік (мінімальна заробітна плата — 8647 грн) це означає такі сукупні платежі за весь строк дії ліцензії:

казино у гральному закладі в м. Києві — 60 000 мінімальних зарплат = 518 820 000 грн (близько 10 млн євро за весь строк дії ліцензії, тобто приблизно 2 млн євро щороку);

казино у гральному закладі в інших населених пунктах та букмекерська діяльність — по 30 000 мінімальних зарплат = 259 410 000 грн (близько 5 млн євро за весь строк, або 1 млн євро щороку) кожна;

казино в мережі Інтернет — 6 500 мінімальних зарплат = 56 205 500 грн (близько 1,08 млн євро за весь строк дії ліцензії, або приблизно 216 тис. євро щороку);

покер у мережі Інтернет — 5 000 мінімальних зарплат = 43 235 000 грн (близько 833 тис. євро за весь строк);

надання послуг у сфері азартних ігор (B2B) — 300 мінімальних зарплат = 2 594 100 грн (близько 50 тис. євро за весь строк).

Порівняння з юрисдикціями, проаналізованими в розділі II цього дослідження, демонструє непропорційність цього навантаження. В Естонії розмір державного мита за ліцензію є одноразовим (сплачується один раз за весь строк дії дозволу, який може сягати 20 років) і становить лише 47 940 євро для казино та 31 960 євро для ставок — тобто навіть щорічний платіж українського оператора онлайн-казино (близько 216 тис. євро) більш ніж у 4,5 раза перевищує повний одноразовий естонський платіж за весь термін дії дозволу, а сукупний український платіж за 5 років (1,08 млн євро) перевищує його більш ніж у 22 рази. На Мальті реєстраційний збір становить лише 5000 євро (одноразово), а подальший щорічний внесок є змінною величиною, прив'язаною до фактичного доходу оператора (від 5000 до максимум 500–600 тис. євро для найбільшого B2C-типу ліцензії), тобто малий чи середній оператор з незначним оборотом сплачує суттєво менше фіксованого українського платежу. Навіть порівняно з Італією, де встановлено один з найвищих

в Європі одноразових концесійних внесків (7 млн євро на 9-річний період, тобто близько 778 тис. євро щороку), український щорічний платіж за ліцензію казино в м. Києві (близько 2 млн євро) є вищим у 2,5 рази, попри те, що італійський ринок незрівнянно більший за обсягом та купівельною спроможністю населення.

Принципова відмінність української моделі також полягає в тому, що, на відміну від Мальти (де компонент внеску прямо прив'язаний до отриманого доходу оператора) чи Італії й Естонії (де йдеться про одноразовий, а не щорічний платіж), розмір плати за ліцензію в Україні є фіксованим і не залежить від фактичного обороту чи прибутковості оператора. Це створює вкрай регресивне навантаження: великий оператор зі значним GGR сплачує ту саму суму, що й оператор з мінімальним оборотом, — тобто для малих та середніх учасників ринку ліцензійний платіж може бути економічно непідйомним, що є додатковим (поряд із невизначеністю бази оподаткування, проаналізованою нижче) стимулом для провадження діяльності поза межами легального поля.

Законопроект № 2713-д (перебуває в Парламенті з 2021 р.) передбачає перегляд системи ліцензійних платежів, однак станом на серпень 2026 р. відповідні зміни не ухвалено.

3.6. Тіньовий сегмент ринку iGaming в Україні

За останніми доступними оцінками, нелегальний сегмент залишається однією з ключових характеристик українського ринку онлайн-гемблінгу. За результатами другого [дослідження](#) KANTAR, проведеного у березні–травні 2026 року серед 2500 респондентів на базі Kantar Access Panel - частка нелегального сегмента у грошовому вимірі зросла з 52,1% до 56,7%, а його обсяг оцінено щонайменше у 61,6 млрд грн, втрати держбюджету за різними експертними оцінками 12-20 млрд грн на рік. За даними дослідження, 80,6% опитаних протягом останніх трьох місяців хоча б один раз користувалися послугами нелегальних онлайн-казино або букмекерських платформ.

Дослідження також свідчить, що серед тридцяти найбільш відомих гральних брендів, які знають або використовують українські споживачі - 15 брендів належать нелегальним операторам. Загалом під час дослідження аналізувалося сприйняття 56 брендів як легальних, так і нелегальних організаторів азартних ігор.

Серед причин вибору нелегальних операторів респонденти найчастіше називали швидші виплати виграшів (49%), відсутність обмежень на гру (44%), привабливіші бонусні пропозиції (37%), можливість оптимізації оподаткування (25%) та простішу процедуру реєстрації (18%). Менша частина опитаних зазначила можливість використання криптовалют для розрахунків (6%) та обходу встановлених законодавством вікових обмежень (2%).

За результатами дослідження KANTAR серед основних факторів, що супроводжують високий рівень тінізації ринку - визначено неефективність блокування нелегальних гральних платформ, адміністративні обмеження, які застосовуються до ліцензованих операторів та їхніх клієнтів, функціонування платіжної інфраструктури, що використовується нелегальними операторами, а також політичні та репутаційні чинники, які впливають на розвиток галузі.

Водночас наведені результати узгоджуються з попередніми незалежними дослідженнями ринку. Зокрема, у 2025 році компанії KANTAR, Gradus та Factum Group оцінювали частку нелегального сегмента в межах 39–53% ринку, що свідчить про стабільно високий рівень тінізації української гральної індустрії.

Блокування сайтів

Одним із ключових каналів діяльності нелегальних онлайн-казино є мережа вебсайтів та їхніх численних "дзеркал". Після блокування одного домену оператори швидко переносять платформу на інший заздалегідь підготовлений домен, що дозволяє фактично безперервно продовжувати роботу. Якщо процедура блокування триває кілька днів, вона втрачає ефективність, адже новий сайт може бути запущений за кілька годин. Додатково нелегальні оператори активно використовують рекламу в соціальних мережах, пошукових системах, месенджерах та партнерських мережах, що забезпечує постійний приплив нових користувачів навіть після блокування окремих сайтів.

Світова практика свідчить, що боротьба лише з окремими доменами не дає стійкого результату. Нелегальні оператори використовують сотні або навіть тисячі доменів, CDN-сервіси, хмарні провайдери та механізми швидкої зміни DNS. Тому ефективна протидія потребує комплексного підходу, який поєднує оперативне блокування сайтів із обмеженням їхньої видимості та можливостей залучати нових клієнтів.

Найкращі міжнародні практики передбачають створення механізму оперативного адміністративного блокування нелегальних сайтів, який дозволяє інтернет-провайдерам автоматично оновлювати перелік заблокованих доменів у режимі, максимально наближеному до реального часу. Подібні системи застосовуються, зокрема, в Італії (наприклад, Piracy Shield у сфері інтелектуальної власності та реєстру ADM для гемблінгу), що забезпечує швидке блокування незаконних онлайн-ресурсів, а також у низці європейських країн, де регулятори ведуть централізовані "чорні списки" нелегальних гральних сайтів. Водночас блокування має супроводжуватися належними процесуальними гарантіями, можливістю оперативного оскарження та судового контролю, щоб мінімізувати ризик помилкового обмеження доступу до легальних ресурсів.

Другим важливим напрямом є скорочення цифрової присутності нелегальних операторів. У багатьох країнах регулятори співпрацюють із пошуковими системами, соціальними мережами, рекламними платформами, реєстраторами доменів та

хостинг-провайдерами для видалення незаконної реклами, деіндексації нелегальних сайтів у пошуковій видачі, припинення надання хостингових послуг та блокування створення нових доменів для операторів, внесених до офіційних переліків. Такий комплексний підхід значно ускладнює відновлення діяльності нелегальних онлайн-казино та є значно ефективнішим, ніж блокування окремих сайтів без супутніх заходів.

Обмеження доступу нелегальних операторів до ігрового контенту

Одним із ключових напрямів протидії нелегальному гральному ринку має стати обмеження доступу нелегальних операторів до ігрового контенту — слотів, live-casino та інших продуктів міжнародних B2B-провайдерів.

Практика розвинених регульованих ринків демонструє поступовий перехід від боротьби виключно з окремими нелегальними сайтами до впливу на всю інфраструктуру, яка забезпечує їхню діяльність: платіжні сервіси, хостинг, рекламу, пошукову видачу, афіліатів та постачальників програмного забезпечення й ігрового контенту.

Показовим є підхід Великої Британії. UK Gambling Commission прямо звертає увагу B2B-провайдерів на неприпустимість ситуації, коли їхні ігри через прямі договори або ланцюжок посередників стають доступними на неліцензованих сайтах для британських гравців. Регулятор вимагає від постачальників перевіряти власні бізнес-відносини та контролювати ланцюги дистрибуції контенту. У 2026 році цей підхід отримав практичне підтвердження: Evolution Malta Holding погодила виплату £4,75 млн після розслідування, в межах якого ігри компанії були виявлені на шести неліцензованих сайтах, доступних британським споживачам.

Важливо, що йдеться не лише про формальну заборону роботи конкретного нелегального сайту. Британський регулятор застосовує комплексну модель disruption — створення умов, за яких нелегальному оператору стає складніше отримувати контент, платежі, рекламу, хостинг та доступ до споживача. З квітня 2024 року UK Gambling Commission направила тисячі вимог і повідомлень операторам та учасникам інфраструктури нелегального ринку, а сотні тисяч URL були передані Google і Bing для реагування. Регулятор також окремо відзначає зростання кількості сайтів, які після його втручання запроваджують геоблокування.

Подібна логіка застосовується і в Нідерландах. Kansspelautoriteit виходить із базового принципу: онлайн-гемблінг, доступний нідерландському споживачу без відповідної ліцензії, є незаконним. Регулятор вимагає припинення такого доступу та взаємодіє не тільки з операторами, а й із платіжними провайдерами, банками, хостинговими компаніями та великими технологічними платформами. В окремих кейсах відсутність технічних заходів, які унеможливають участь гравців із Нідерландів, прямо фіксується регулятором під час розгляду порушень.

Доцільність запровадження аналогічного механізму в Україні

Для України доцільно встановити чіткий принцип: **ігровий контент провайдера, який легально працює або співпрацює з ліцензованими операторами в Україні, не повинен бути доступним на нелегальних гральних ресурсах для користувачів з GEO Ukraine.**

Провайдери та агрегатори мають забезпечувати технічний і договірний контроль розповсюдження свого контенту, зокрема через третіх осіб. Якщо оператор не має права працювати на українському ринку, провайдер повинен забезпечити недоступність свого контенту для українських користувачів на такому ресурсі.

Відповідальність не повинна нівелюватися використанням посередників. Якщо контент передається через агрегатора, реселера або іншу B2B-ланку, провайдер має передбачати contractual та technical controls, які не дозволяють використовувати цей контент нелегальними операторами на території України.

Такий механізм має кілька принципових переваг.

По-перше, він впливає на економіку нелегального ринку. Значна частина привабливості онлайн-казино формується відомими слотами та live-продуктами. Втрата якісного контенту безпосередньо знижує конкурентоспроможність нелегального продукту.

По-друге, цей підхід значно складніше обійти простою зміною доменного імені. Блокування окремого сайту залишається необхідним інструментом, але нелегальний оператор може швидко перейти на дзеркало або новий домен. Обмеження на рівні постачальника контенту впливає вже не на адресу сайту, а на його продуктову інфраструктуру.

По-третє, це усуває регуляторний парадокс, за якого один і той самий міжнародний провайдер отримує дохід від легальних операторів, які сплачують ліцензійні платежі та податки й виконують вимоги щодо відповідальної гри, і водночас прямо або через посередників забезпечує аналогічним контентом їхніх нелегальних конкурентів.

Тому протидія нелегальному гемблінгу має будуватися не лише навколо блокування сайтів. Необхідно послідовно **позбавляти нелегального оператора ресурсів, необхідних для роботи на українському ринку: контенту, платежів, реклами, хостингу та каналів залучення гравців.**

У цій моделі провайдер ігрового контенту перестає бути нейтральною технологічною ланкою. Якщо компанія отримує економічну вигоду від регульованого українського ринку, вона також повинна нести відповідальність за те, щоб її продукт не використовувався для обслуговування нелегального сегмента на GEO Ukraine.

IV. Висновки та рекомендації для України

Проведений аналіз міжнародного досвіду та української проблематики свідчить, що успішне державне регулювання ринку онлайн-гемблінгу ґрунтується не на окремих фіскальних чи адміністративних рішеннях, а на комплексній та збалансованій моделі, яка поєднує ефективне ліцензування, цифровий контроль, боротьбу з нелегальним сектором, захист прав споживачів, механізми відповідальної гри та економічно обґрунтоване оподаткування. Незважаючи на відмінності між моделями Великобританії, Німеччини, Мальти, Італії та інших досліджених юрисдикцій, усі вони мають спільну мету — максимальну каналізацію гравців до легального сегмента ринку, а не лише збільшення податкових надходжень.

Міжнародний досвід демонструє кілька спільних тенденцій. По-перше, держави дедалі більше цифровізують нагляд за діяльністю операторів через використання централізованих реєстрів, моніторингу транзакцій у режимі реального часу, систем самообмеження гравців та автоматизованого контролю за виконанням ліцензійних вимог. По-друге, основний акцент робиться на боротьбі з нелегальними операторами шляхом блокування вебресурсів, обмеження платіжної інфраструктури, співпраці з фінансовими установами та притягнення до відповідальності осіб, які сприяють функціонуванню нелегального ринку. По-третє, практично всі досліджені країни приділяють значну увагу принципам відповідальної гри, захисту вразливих категорій населення та запобіганню ігровій залежності.

Водночас аналіз підтверджує, що навіть найрозвиненіші системи державного контролю не забезпечують повного витіснення нелегального сегмента. Досвід Німеччини та Італії демонструє, що надмірно жорсткі регуляторні або фіскальні обмеження знижують конкурентоспроможність легального ринку та стимулюють перехід частини гравців до неліцензованих операторів. Це свідчить про необхідність підтримання балансу між державним контролем, фіскальними інтересами та економічною привабливістю легального сектору.

Аналіз моделей оподаткування доходів гравців, що застосовуються в державах Європейського Союзу, свідчить, що переважна більшість країн не оподатковує валові виграші фізичних осіб. Найпоширенішою є модель, за якої основний податковий тягар покладається на ліцензованого оператора, тоді як виграші гравців або взагалі не підлягають оподаткуванню, або оподатковується виключно їхній чистий фінансовий результат (сукупний виграш за вирахуванням здійснених ставок чи інших витрат, визначених законодавством). Такий підхід відповідає принципу оподаткування економічного доходу, виключає подвійне врахування коштів, раніше внесених гравцем як ставка, та є поширеним у європейській практиці.

Отже, для України доцільно врахувати не окремі інструменти регулювання, а комплексну логіку функціонування успішних європейських моделей. Пріоритетами

мають стати забезпечення прозорих та стабільних правил роботи для ліцензованих операторів, цифровізація державного контролю, ефективна протидія нелегальному ринку, розвиток механізмів відповідальної гри та формування прогнозованої системи оподаткування, яка одночасно забезпечуватиме бюджетні надходження, конкурентоспроможність легального бізнесу та високий рівень захисту суспільних інтересів.

Пропозиції щодо законодавчого врегулювання:

1. Доповнити ст. 14 ПКУ («Визначення понять») самостійним визначенням понять «дохід від азартних ігор» та «виграш (приз)» для цілей оподаткування, побудованим на основі, але не тотожним, термінології п. 8, 47 ч. 1 ст. 1 Закону № 768-IX, і прямо закріпити, що об'єктом оподаткування податком з доходів фізичних осіб є позитивна різниця між сумами, отриманими організатором від гравця в рахунок участі в азартній грі (ставки), та сумами, поверненими або виплаченими гравцю (виграші), а суми, що не брали участі в грі (повернення депозиту, повернення ставки) та/або не перевищують суму витрат гравця на гру, не є об'єктом оподаткування, тобто кодифікувати доктрину, вже вироблену Верховним судом у справах Космолот та Фьорст.
2. Уточнити п. 170.6 ст. 170 ПКУ, прямо виключивши застосування норм щодо лотерейних виграшів (пп. 170.6.4) до виграшів у грі, організованій відповідно до Закону № 768-IX, аби усунути методологічну помилку, вже констатовану судом, на рівні норми, а не лише правозастосовної практики.
3. Розглянути гармонізацію ставок за пп. 136.4.1 і 136.4.2 ст. 136 ПКУ або поширити нетто-принцип (зменшення на суму виплат гравцю) також на дохід від гральних автоматів із відповідним коригуванням ставки, або надати чітке економічне обґрунтування збереження *différentié* режиму, аби усунути прогалину в логіці, на яку регулярно вказують представники галузі.
4. Внести до ПКУ чітку норму, що податок на GGR зменшує об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств організаторів азартних ігор.
5. Пришвидшити розгляд законопроєкту № 2713-д (або його оновленої редакції, що пропонується Мінцифри) саме в частині запровадження єдиної, технічно коректної дефініції бази оподаткування (за моделлю GGR), синхронізованої з профільним Законом № 768-IX і Законом про бухгалтерський облік, а не лише в частині зміни ставок.

Методологічні та адміністративні рекомендації (рівень ДПС/Мінфіну/НБУ):

1. Ініціювати прийняття Міністерством фінансів України узагальнюючої податкової консультації (ст. 52-1 ПКУ) щодо порядку визначення бази оподаткування ПДФО, військового збору та податку на дохід організаторів

азартних ігор (в т.ч. щодо віднесення податку на GGR до складу податкових витрат) — це негайно, без внесення змін до закону, усунуло б проблему розбіжних ІПК і надало б платникам обов'язковий орієнтир до законодавчого врегулювання питання, враховуючи вже усталену судову практику.

2. Забезпечити методологічну єдність між контрольно-перевірочними підрозділами ДПС на основі вже сформованої судової практики (справи «Прем'єр Палац», «Фьорст», «Космолот» і «Фавбет»), аби уникнути повторення ідентичних, наперед прогашних для бюджету спорів по всьому ринку.

3. Розглянути можливість звернення ДПС (чи, за необхідності, іншої зацікавленої сторони) до Верховного Суду з метою формування зразкової/уніфікованої правової позиції в порядку, передбаченому КАС України для типових справ, — це дозволило б поширити висновок у справі Космолот / Фьорст «Прем'єр Палац» на всю галузь без необхідності повторного судового розгляду щодо кожного окремого оператора.

4. Блокування нелегальних фінансових потоків Національним банком України. Ключовою умовою функціонування нелегального сектору є доступ до платіжної інфраструктури. Ліквідація схеми тіньового процесингу вимагає жорсткого обмеження використання інструментів міскодингу, Р2Р-переказів та розгалужених мереж «дропів» (підставних рахунків), що унеможливить прийом платежів від клієнтів.

5. Протидія технологічному «подвійному стандарту» розробників софту. Слід припинити практику, за якої провідні постачальники грального програмного забезпечення одночасно обслуговують як ліцензованих операторів, так і нелегальні платформи. Регулятор та правоохоронні органи мають запровадити механізми впливу на розробників для припинення співпраці з неліцензованим бізнесом.

Рекомендації для організаторів iGaming (управління ризиком до законодавчого врегулювання):

1. Затвердити та послідовно застосовувати чіткі, юридично коректні правила проведення азартних ігор (у розумінні п. 47 ст. 1 Закону № 768-IX) з детальним, математично однозначним визначенням порядку розрахунку виграшу як позитивної різниці, оскільки саме на зміст цих правил спирався суд при тлумаченні поняття «виграш» для податкових цілей.

2. Забезпечити чітке розмежування в обліковій системі (клієнтський рахунок, онлайн-система, бухгалтерський облік) трьох категорій операцій з гравцем — «внесення депозиту/поповнення», «повернення депозиту/ставки», «виплата виграшу» — саме це розмежування, підтверджене документально, вже стало вирішальним аргументом на користь платника у сформованій судовій практиці.

3. Забезпечити повну й безперервну фіскалізацію операцій через РРО/ПРРО та належне збереження первинних документів і звітів онлайн-системи — відсутність

саме таких доказів із боку контролюючого органу (а не платника) стала самостійною підставою для скасування рішення у справі «Прем'єр Палац».

4. Завчасно оцінювати потенційну потребу в судово-економічній експертизі (як у справі «Прем'єр Палац») ще на етапі підготовки заперечень на акт перевірки, а не лише в суді, оскільки методологічно обґрунтований економічний розрахунок бази оподаткування істотно підвищує шанси на успішне оскарження.

-
- [1] https://gamingcompliance.com/wp-content/uploads/2026/05/GCI_Global-2025_PT_English.pdf
- [2] <https://www.europecasinoassociation.org/news/press-releases/eu-member-states-miss-out-on-eur22-9-billion-in-tax-revenue-due-to-illegal-online-gambling>
- [3] <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/c23b9936-3d9a-4301-8fe2-e5cda8eca8ee/hasartmanguseaduse-hasartmangumaksu-seaduse-hasartmangumaksu-seaduse-muutmise-seaduse--ja-kultuurkapitali-seaduse-muutmise-seadus/>
- [4] <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=b91e1f27-d850-416c-b6a6-e47fa5804ea1>
- [5] <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/13060644?leiaKehtiv>
- [6] <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/101072023006?leiaKehtiv>
- [7] <https://www.riigiteataja.ee/et/akt/118122025017?leiaKehtiv>
- [8] <https://fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/hasartmangukorraldus>
- [9] <https://www.emta.ee/ariklient/maksud-ja-tasumine/muud-maksud-ja-nouded/hasartmangumaks>
- [10] <https://www.riigiteataja.ee/en/akt/509012020002?leiaKehtiv#para50lg1b1>
- [11] <https://www.emta.ee/en/business-client/taxes-and-payment/income-and-social-taxes/income-tax-and-basic-exemption>
- [12] <https://www.emta.ee/en/private-client/taxes-and-payment/taxable-income/other-types-income>
- [13] <https://ncfailid.emta.ee/s/6BEtzQAgFH4y349>
- [14] <https://www.spelpaus.se/en/>
- [15] https://www.spelinspektionen.se/globalassets/dokument/foreskrifter-och-vagledning/gallande-foreskrifter/sifs-2026_3-spelinspektionens-foreskrifter-om-det-nationella-sjalvavstangningsregistret.pdf
- [16] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/spellag-20181138_sfs-2018-1138/
- [17] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/spelforordning-20181475_sfs-2018-1475/
- [18] <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/371250.html?date=2026-01-01>
- [19] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/inkomstskattelag-19991229_sfs-1999-1229/#K8
- [20] купівля послуг азартних ігор онлайн під прихованою ідентифікацією
- [21] <https://www.spelinspektionen.se/globalassets/dokument/rapport-o-remiss/kanaliseringsgrad-pa-den-svenska-spelmarknaden-2025.pdf>

- [22] <https://www.spelinspektionen.se/globalassets/dokument/rapport-o-remiss/spelinspektionens-lagesbild-onlinespel-utanfor-den-licensierade-marknaden.pdf>
- [23] <https://www.spelinspektionen.se/licens-o-tillstand/avgifter-vid-ansokan/>
- [24] <https://www.spelinspektionen.se/nyhetsarkiv/andrade-avgifter-for-tillsyn-galler-fran-1-mars/>
- [25] <https://www.skatteverket.se/foretag/skatterochavdrag/punktskatter/spelskatt.4.18e1b10334ebe8bc80005390.html>
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2026.11/371097.html>
- [26] <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/StVGlueStV2021>
<https://www.gluecksspiel-behoerde.de/de/fuer-gluecksspielanbieter/gesetzliche-regelungen>
- [27] <https://www.gluecksspiel-behoerde.de/de/ueber-die-gemeinsame-gluecksspielbehoerde>
- [28] <https://www.gluecksspiel-behoerde.de/de/fuer-spielende/uebersicht-erlaubter-anbieter-whitelist>
- [29] https://www.gluecksspiel-behoerde.de/images/pdf/20251229_Die_Vermessung_des_Schwarzmarktes_fuer_Onlinegluecksspiel_in_Deutschland_Endbericht.pdf
- [30] <https://www.gluecksspiel-behoerde.de/de/news/schwarzmarkt-studie-bestaetigt-regulierte-online-angebote-machen-den-grossteil-des-marktes-aus>
- [31] <https://www.gluecksspiel-behoerde.de/de/news/neue-broschuere-illegales-gluecksspiel>
- [32] https://www.gesetze-im-internet.de/rennwloetg_2021/BJNR206510021.html
- [33] https://www.gesetze-im-internet.de/estg/_2.html
- [34] https://www.gesetze-im-internet.de/kstg_1977/BJNR025990976.html
- [35] <https://www.pwc.com/mt/en/publications/vat/changes-to-malta-vat-exemption-for-gambling-from-1-october-2026.html>
<https://www.granthornton.com/mt/insights/vat-and-gaming-tax-framework/>
<https://www.pwc.com/mt/en/publications/gaming/changes-in-gaming-tax-applicable-from-october-2026.html>
- [36] <https://www.mga.org.mt/enhancements-to-maltas-vat-and-gaming-tax-frameworks-for-the-gaming-sector/>
- [37] <https://legislation.mt/eli/cap/583/eng/pdf>
- [38] <https://www.mga.org.mt/our-work/regulatory-framework/>
- [39] <https://www.mga.org.mt/licensee-hub/applications/b2c-licences/remote-gaming-services/>
- [40] <https://legislation.mt/eli/si/583.3/eng/pdf>
- [41] <https://www.mga.org.mt/player-hub/unauthorised-urls/>
- [42] <https://www.mga.org.mt/mga-statement-following-letter-of-formal-notice-on-article-56a/>
- [43] <https://legislation.mt/eli/si/583.10/eng/pdf>
- [44] <https://www.normattiva.it/esporta/attoCompleto?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2024-04-03&atto.codiceRedazionale=24G00060>
- [45] <https://www.adm.gov.it/portale/giochi>
- [46] <https://www.adm.gov.it/portale/lagenzia/monopoli-comunica/contrasto-illegalita>
<https://www.adm.gov.it/portale/siti-web-inibiti-giochi>

[47]

<https://images.sigma.world/REPORT-OSSERVATORIO-NEXUS-GIOCO-ONLINE->

[ILLEGALE_.pdf?_gl=1*5xnzif*_gcl_au*MTI3MjY0MTEzNy4xNzg1MzM3MTgx](#)

[48]

<https://www.normattiva.it/esporta/attoCompleto?atto.dataPubblicazioneGazzetta=1973-10-16&atto.codiceRedazionale=073U0600>